

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА» ФАКУЛЬТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ,
ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

*Кафедра міжнародних
відносин і політичного менеджменту*

Кужим Катерина Олександрівна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**“КРАЇНИ G7: МОЖЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА ДЛЯ УКРАЇНИ”**

Спеціальність: 292 “Міжнародні економічні відносини”

Допускається до захисту
Протокол № _____
від _____
завідувач кафедри
міжнародних відносин
і політичного менеджменту
д.е.н., доц. Ірина ГРАБЧУК

(підпис)

Науковий керівник
д.е.н., доц. Ірина ГРАБЧУК

(підпис)

Рецензент
к.е.н., доц. Олександр
ЮРКІВСЬКИЙ

(підпис)

**Житомир
2025**

Я, Кужим Катерина Олександрівна, цим засвідчую, що представлена до захисту кваліфікаційна робота виконана на основі власних наукових досліджень. Текст не містить доробку інших дослідників без відповідних посилань на їх праці.

Я попереджений про те, що буду недопущений до захисту, а в разі отримання диплому – буду позбавлений його відповідно до чинного законодавства України.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В РАМКАХ G7	7
1.1. Сутність, значення та еволюція економічного співробітництва між державами.....	7
1.2. Еволюція формату G7 та їхня роль у формуванні глобального економічного порядку	14
1.3. Теоретичні підходи до аналізу міжнародного економічного співробітництва та взаємодії на міждержавному рівні	22
Висновок до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ G7	32
2.1. Економічна характеристика країн G7 та їх ролі у світовій економіці	32
2.2. Аналіз динаміки зовнішньоекономічних зв'язків України з державами G7 у 2018–2023 рр.....	38
2.3. Основні бар'єри, проблеми та перспективи активізації економічної взаємодії України з країнами G7	49
Висновок до розділу 2.....	56
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ G7	59
3.1. Можливості економічного партнерства України в рамках ключових ініціатив G7.....	59
3.2. Напрями підвищення ефективності економічної інтеграції України в системі G7.....	65
3.3. Прогнозні оцінки співпраці України з G7 у поствоєнний період: виклики та очікувані результати.....	71
Висновок до розділу 3.....	77
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	83

ВСТУП

У сучасних умовах глобальних викликів та трансформацій міжнародної економіки особливого значення набуває поглиблення стратегічних партнерств між країнами, об'єднаними спільними цінностями, економічними інтересами та політичною довірою. На цьому тлі Україна поступово утверджується як важливий економічний і геополітичний партнер для країн Великої сімки (G7), демонструючи стійкість у боротьбі за національний суверенітет, прагнення до європейської та євроатлантичної інтеграції, готовність до структурних реформ та економічного оновлення. В умовах повномасштабної війни, затяжної економічної кризи та необхідності відбудови критичної інфраструктури, формування ефективної моделі торговельно-економічної взаємодії з G7 стає ключовим напрямом зовнішньої політики України та основою її довгострокової економічної стратегії.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі G7 як глобального економічного та політичного лідера, що визначає сучасні правила гри у сфері фінансової стабільності, сталого розвитку, кліматичної політики, цифрової трансформації та міжнародної безпеки. Зважаючи на потужний економічний потенціал країн G7, їх домінування у світовому ВВП, інвестиційних потоках, науково-технологічних інноваціях, поглиблення взаємодії з цим блоком є для України не лише засобом виживання в кризових умовах, але й важелем модернізації економіки та інтеграції в розвинений світ. Особливої актуальності це набуває у контексті реалізації Плану відновлення України, а також зростання ролі України як транзитної, логістичної та енергетичної ланки між Європою та Сходом.

Об'єктом дослідження є економічне співробітництво України з країнами Великої сімки в умовах глобальних трансформацій. **Предмет дослідження** становлять напрями, форми, динаміка та перспективи торговельно-економічної, інвестиційної, фінансової та інституційної взаємодії

між Україною та G7 у контексті поствоєнного відновлення та інтеграції у глобальну економіку.

Метою роботи є комплексне дослідження сучасного стану, потенціалу, бар'єрів і перспектив торговельно-економічного партнерства України з країнами G7, а також обґрунтування стратегічних напрямів його поглиблення в середньостроковій перспективі.

Завдання дослідження:

1. Розкрити теоретико-методологічні основи аналізу економічного співробітництва між державами та специфіки ролі G7 у глобальній економіці.
2. Провести економіко-статистичний аналіз зовнішньоекономічних відносин України з країнами G7 у 2018–2023 роках.
3. Визначити основні бар'єри, ризики, регуляторні та інституційні обмеження у процесі поглиблення партнерства.
4. Виявити можливості розвитку стратегічних галузевих ініціатив, зокрема в інфраструктурній, енергетичній, цифровій та інноваційній сферах.
5. Сформулювати прогнозні сценарії розвитку відносин між Україною та G7 у 2025–2030 роках.

Методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема: аналізу та синтезу, порівняльно-статистичного аналізу, системного підходу, кластерного аналізу, SWOT-аналізу, прогнозування, економіко-математичного моделювання. Для вивчення динаміки торгівлі та інвестицій використовувались офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, Світового банку, МВФ, OECD, WTO, а також профільні звіти G7.

Наукова новизна роботи полягає у визначенні структурних передумов і обмежень інтеграції України до економічної системи G7 на поствоєнному етапі, формулюванні прогнозних моделей розвитку взаємодії, а також у концептуалізації стратегічного партнерства як багатовекторного інструменту модернізації економіки, інституційного розвитку, цифрової та кліматичної трансформації. У роботі вперше комплексно проаналізовано механізми

інституційної підтримки співпраці з G7 та запропоновано інтегрований підхід до формування довгострокових стратегій взаємодії.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані органами державної влади при розробці торговельної, інвестиційної та зовнішньоекономічної політики, у процесі підготовки міжурядових угод із країнами G7, формуванні реформаторських дорожніх карт у сфері євроінтеграції та підготовці до переговорів з міжнародними фінансовими організаціями. Аналітичні викладки можуть бути також корисними для приватного бізнесу, що орієнтується на вихід на ринки G7.

Структура роботи побудована відповідно до мети та завдань дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. У першому розділі розкрито теоретико-методологічні засади дослідження, у другому – проаналізовано сучасний стан зовнішньоекономічних відносин України з G7, у третьому – обґрунтовано перспективи, напрями та прогностні сценарії стратегічного партнерства у 2025–2030 роках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В РАМКАХ G7

1.1. Сутність, значення та еволюція економічного співробітництва між державами

Економічне співробітництво між державами є однією з фундаментальних складових сучасної системи міжнародних економічних відносин. Його сутність полягає в узгодженій та взаємовигідній діяльності двох або більше країн у сфері обміну товарами, послугами, капіталами, технологіями та трудовими ресурсами. В умовах глобалізації економічне співробітництво відіграє ключову роль у забезпеченні стійкого розвитку, інтеграції національних економік у світове господарство, підвищенні конкурентоспроможності та соціально-економічної стабільності. Сучасний розвиток економічної взаємодії між державами обумовлений необхідністю координації національних політик, протидії глобальним викликам, таким як економічні кризи, зміна клімату, порушення ланцюгів постачання, кіберзагрози, пандемії та збройні конфлікти.

Поняття економічного співробітництва включає широке коло форм і механізмів взаємодії, серед яких вирізняють торговельне, фінансове, інвестиційне, виробниче, інноваційне, технологічне, інституційне співробітництво. Основою цієї взаємодії є принципи взаємовигідності, рівноправності, прозорості, взаємної поваги до національних інтересів, дотримання міжнародного права та усталених норм міжнародної торгівлі. Водночас сучасне економічне співробітництво не обмежується лише міжурядовими домовленостями, а охоплює й рівень транснаціональних корпорацій, міжнародних економічних організацій, регіональних інтеграційних об'єднань, міждержавних галузевих альянсів, а також міжрегіональні та муніципальні партнерства[10].

Серед основних форм економічного співробітництва можна виділити кілька ключових. Передусім це міжнародна торгівля, яка становить найдавнішу і водночас найбільш розвинену форму економічної взаємодії. Вона охоплює експортно-імпортні операції товарами та послугами, здійснюється як на двосторонній, так і на багатосторонній основі, регулюється нормами Світової організації торгівлі (СОТ), міжнародними угодами про вільну торгівлю, митними союзами та іншими торговельно-економічними домовленостями. У межах цієї форми економічного співробітництва держави прагнуть до усунення торговельних бар'єрів, гармонізації митних тарифів, взаємного визнання стандартів і сертифікації продукції, поліпшення логістики та забезпечення недискримінаційного доступу до ринків.

Іншою важливою формою економічного співробітництва є інвестиційна співпраця. Вона охоплює прямі та портфельні іноземні інвестиції, спільні підприємства, концесії, міждержавні програми підтримки бізнесу. Особливої актуальності набуває співпраця у сфері залучення прямих іноземних інвестицій, що забезпечує доступ до капіталу, сучасних технологій, управлінських практик та міжнародних ринків. Інвестиційне співробітництво регулюється як національним законодавством, так і двосторонніми угодами про захист інвестицій, податковими конвенціями, правилами Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та міжнародними інвестиційними арбітражами.

Фінансова взаємодія між державами виступає ще однією важливою формою економічного співробітництва. Вона охоплює міждержавне кредитування, взаємодію в межах міжнародних фінансових інституцій (Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та розвитку), створення валютних союзів, координацію грошово-кредитної політики, фінансування міжнародних проєктів. Таке співробітництво дозволяє країнам долати фінансові кризи, стабілізувати макроекономічні показники[4], підтримувати баланс платіжних операцій, а

також брати участь у глобальних економічних програмах, спрямованих на подолання нерівності та розвиток інфраструктури.

Окрему форму економічного співробітництва становить виробнича кооперація, яка реалізується через створення транснаціональних виробничих ланцюгів, спільне використання сировинних ресурсів, локалізацію окремих етапів виробництва у різних країнах. Така кооперація сприяє підвищенню ефективності виробництва, оптимізації витрат, диверсифікації постачання та інтеграції у глобальні виробничі системи. У сучасних умовах вона значною мірою орієнтована на принципи сталого розвитку, дотримання екологічних стандартів, соціальної відповідальності та цифрової трансформації виробничих процесів.

Інноваційне та науково-технічне співробітництво є ще однією динамічною формою міжнародної економічної взаємодії. Воно охоплює спільні дослідження, розробку та впровадження нових технологій, участь у глобальних наукових програмах, обмін знаннями та експертами. Це співробітництво сприяє модернізації національних економік, розвитку високотехнологічних галузей, цифровізації, посиленню конкурентоспроможності. Держави реалізують його як через міжурядові угоди, так і через участь у діяльності таких структур, як Програма ЄС «Горизонт», Міжнародне агентство з відновлюваної енергетики, Альянс з питань квантових технологій, тощо.

Також важливе значення має співробітництво в інституційній та нормативній площині, яке спрямоване на узгодження законодавства, створення сприятливих умов для бізнесу, розвиток інтеграційних інституцій, забезпечення правової визначеності та правозахисного механізму. У межах цього напрямку держави укладають угоди про вільну торгівлю, митні союзи, угоди про спрощення процедур торгівлі, імплементацію стандартів СОТ, директив ЄС, рекомендацій ОЕСР. Така взаємодія формує правове середовище, в якому економічні суб'єкти можуть вільно і безпечно здійснювати транскордонну діяльність.

Не менш важливою формою сучасного економічного співробітництва є регіональна економічна інтеграція, яка передбачає створення інтеграційних об'єднань, таких як Європейський Союз, NAFTA/USMCA, ASEAN, MERCOSUR. Вони сприяють більш глибокому рівню координації політик, зменшенню бар'єрів для руху капіталу, товарів, послуг та робочої сили, гармонізації технічних регламентів та створенню спільних ринків. Важливо відзначити, що багато країн поєднують участь у регіональних та глобальних інтеграційних структурах, що підвищує рівень взаємозалежності національних економік та зміцнює глобальну економічну стабільність.

Крім того, особливої актуальності набуває співпраця у сфері сталого розвитку, зеленої економіки та цифрової трансформації. Сучасні виклики — кліматичні зміни, виснаження природних ресурсів, енергетична трансформація — зумовлюють необхідність активізації міжнародного партнерства у впровадженні екологічних стандартів, розвитку відновлюваної енергетики, зменшенні вуглецевого сліду та формуванні циркулярної економіки. Економічне співробітництво у цьому контексті базується на принципах Паризької кліматичної угоди, Цілей сталого розвитку ООН, стратегій Європейського зеленого курсу, Ініціативи G7 зі сталого інвестування.

Отже, поняття економічного співробітництва між державами охоплює комплекс багаторівневих, багатформатних та багатосторонніх зв'язків, що забезпечують ефективну інтеграцію у світову економіку, стимулюють інновації, розвиток інфраструктури, підвищення соціального добробуту. Його форми постійно еволюціонують під впливом глобальних трендів, технологічного прогресу та геополітичних змін, а сам процес міжнародного співробітництва набуває стратегічного значення як для розвинених країн, так і для країн з перехідною економікою, зокрема України[10].

Міждержавна економічна взаємодія є складним і багатовимірним процесом, який формувався протягом століть під впливом соціально-економічних, політичних, технологічних і культурних змін. Вона пройшла

кілька ключових етапів історичної трансформації, кожен з яких визначався своєрідною парадигмою взаємовідносин між державами, домінуючими формами економічного обміну та ступенем залученості країн у міжнародну господарську систему. Розгляд історичних етапів розвитку міждержавної економічної взаємодії дозволяє не лише краще зрозуміти сучасні тенденції, а й виявити закономірності та передумови майбутніх змін.

Таким чином, історична трансформація міждержавної економічної взаємодії свідчить про поступовий перехід від фрагментарних і неформалізованих форм обміну до складної, інституціоналізованої та багатовекторної системи міжнародної економічної координації. Сучасна економіка передбачає тісну взаємозалежність держав, що вимагає нових підходів до глобального управління, подолання викликів через колективну відповідальність і створення гнучких, адаптивних моделей економічного партнерства. Україна, інтегруючись у глобальний економічний простір, особливо у контексті співпраці з країнами G7, має унікальну можливість використати історичний досвід для формування ефективної моделі економічної дипломатії та міжнародного позиціонування [1].

Подана схема (рис. 1.1) візуалізує основні змістові компоненти підпункту 1.1 та демонструє їхню логічну взаємозв'язану структуру. Центральним елементом у схемі виступає поняття економічного співробітництва між державами, яке є вихідною категорією для всього подальшого аналізу. Саме ця дефініція закладає теоретичне підґрунтя для розкриття різних аспектів міждержавної економічної взаємодії, її форм, еволюції та ролі у формуванні глобального економічного порядку.

Наступним структурним блоком виступають форми міждержавної економічної взаємодії, які в межах схеми представлені чотирма базовими типами. По-перше, це торгівля, яка охоплює обмін товарами та послугами між країнами. По-друге, інвестиції, які передбачають переміщення капіталу через кордони з метою отримання прибутку або стратегічного контролю. По-третє, технологічний трансфер, що включає передачу ноу-хау, патентів, ліцензій і

виробничих технологій. По-четверте, міжнародна допомога, яка охоплює фінансові та технічні ресурси, що надаються однією країною іншій на двосторонній або багатосторонній основі з метою підтримки розвитку, стабілізації або відновлення.

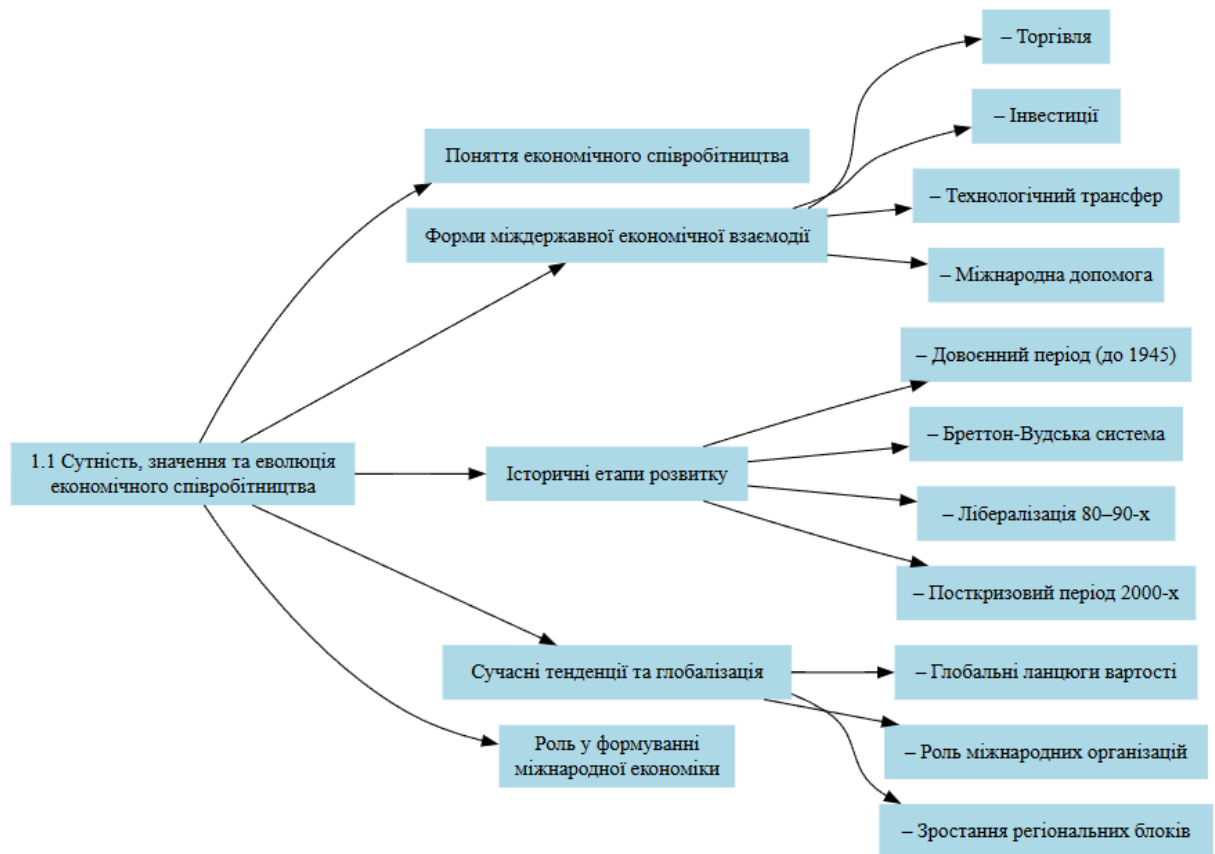

Рис. 1.1. – Структурно-логічна модель сутності, форм і еволюції міждержавного економічного співробітництва

Особливе місце у схемі посідає блок (рис.1.1), присвячений історичним етапам розвитку економічного співробітництва. Історію цього процесу умовно поділено на чотири етапи. Перший – довоєнний період до 1945 року – був переважно пов'язаний із колоніальними моделями обміну та меркантилістською парадигмою. Другий – етап Бреттон-Вудської системи – відзначився формуванням післявоєнної інституціональної архітектури економічного співробітництва. Третій – період лібералізації у 1980–1990-х

роках – означив перехід до відкритих ринків, зростання ролі приватного капіталу та конкуренції. Четвертий – посткризовий період 2000-х років – ознаменувався посиленням регіоналізації, формуванням блоків та зростанням впливу міжнародних економічних організацій.

У сучасних умовах особливої актуальності набуває блок, присвячений глобалізаційним тенденціям. Тут виділено три ключові аспекти. По-перше, це розвиток глобальних ланцюгів вартості, які забезпечують глибоку спеціалізацію і розподіл виробничих процесів між країнами. По-друге, посилення регуляторної функції міжнародних організацій, таких як Світова організація торгівлі, Міжнародний валютний фонд і Світовий банк, які встановлюють стандарти, контролюють виконання зобов'язань і координують політики держав. По-третє, зростання ролі регіональних блоків – таких як Європейський Союз, ASEAN, MERCOSUR, які стають осередками формування нових правил, умов і можливостей для економічної взаємодії.[1]

Завершальним елементом логіки схеми виступає підсумковий блок, який ілюструє роль міждержавного економічного співробітництва у формуванні структури міжнародної економіки. Тут підкреслюється, що співробітництво держав не лише сприяє зростанню обсягів торгівлі та інвестицій, але й впливає на розробку норм, міжнародних стандартів і принципів взаємозалежності, що, своєю чергою, створює основу для формування стійкої глобальної економічної системи. У цьому контексті схема відображає не лише концептуальну модель, а й динаміку еволюції міжнародної економічної взаємодії як процесу, що постійно трансформується під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників.

Отже, економічне співробітництво між державами еволюціонувало від фрагментарних торгових зв'язків до багаторівневої інституційної взаємодії, що охоплює не лише економічні, а й технологічні, екологічні та політичні аспекти. Історична динаміка цього процесу засвідчує його стратегічну значущість для сучасної моделі глобального розвитку, особливо для країн, що прагнуть інтеграції у світову економіку, як-от Україна.

1.2. Еволюція формату G7 та їхня роль у формуванні глобального економічного порядку

Сполучені Штати, Франція, Італія, Японія, Великобританія та Західна Німеччина створили Групу шести, щоб надати некомуністичним державам майданчик для вирішення нагальних економічних проблем, серед яких були інфляція та рецесія, спричинені нафтовим ембарго Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК). У 1976 році до групи приєдналася Канада, і вона отримала назву "Група семи" (G7). Це розширення відобразило зростаючу економічну роль Канади та прагнення до ширшого представництва розвинених країн.

Заснування групи датується 1975 роком, коли на саміті у Рамбуйє лідери шести країн (Франції, Німеччини, Італії, Японії, Великої Британії та США) зустрілися для обговорення глобальних економічних проблем. Пізніше до них приєдналася Канада, а Європейський Союз (ЄС) бере повноправну участь у роботі G7 з 1981 року як «невизначений» член. Він представлений президентами Європейської Ради, до якої входять лідери держав-членів ЄС, та Європейської Комісії, виконавчого органу ЄС. Формальних критеріїв членства не існує, але всі учасники є заможними демократичними країнами.

Друга половина XX століття стала періодом глибоких економічних змін, що вимагали більш тісної міжнародної співпраці. На початку 1970-х років світова економіка зіткнулася з серйозними викликами: крахом Бреттон-Вудської валютної системи, енергетичними кризами, високою інфляцією та уповільненням темпів економічного зростання.

Особливе занепокоєння викликала нафтова криза 1973 року, спричинена ембарго з боку Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК). Це призвело до різкого зростання цін на нафту (майже у чотири рази), що, у свою чергу, спричинило економічний спад у розвинених країнах. Паралельно Сполучені Штати відмовилися від золотого стандарту, що призвело до дестабілізації валютних курсів та посилило необхідність у міжнародній координації.[43]

Відповіддю на ці виклики стало прагнення світових лідерів знайти механізм для регулярних консультацій та спільного вироблення економічної політики. Саме ці фактори стали передумовами створення "Групи семи" (G7) як неформального, але впливового об'єднання найбільших економік світу. Першим кроком до формування G7 стала ініціатива міністра фінансів США Джорджа Шульца, який у 1973 році зібрав неформальну групу представників економічних відомств США, Франції, Західної Німеччини та Великої Британії. Це об'єднання отримало назву "Бібліотечна група", оскільки їхні зустрічі проводилися у бібліотеці Білого дому.

Вже у 1975 році за ініціативою президента Франції Валері Жискара д'Естена та канцлера ФРН Гельмута Шмідта у Шато-де-Рамбуйє (Франція) відбувся перший саміт лідерів шести розвинених країн: Франції, ФРН, Італії, Японії, Великої Британії та США. Основними питаннями порядку денного були стабілізація фінансової системи, подолання наслідків нафтової кризи та координація економічної політики.

Теоретично, діяльність G7 найкраще описується в межах підходів неоліберального інституціоналізму та концепції глобального врядування. Неоліберальні інституціоналісти стверджують, що навіть за відсутності централізованої влади держави здатні до ефективної співпраці через спільні інтереси та інституційні рамки. Саме G7, як неформальна платформа, дозволяє координувати політику, мінімізувати транзакційні витрати, уникати конфліктів інтересів.

У межах теорії глобального врядування G7 розглядається як приклад «клубного управління» (club governance), де обмежене коло впливових держав беруть на себе відповідальність за стабільність у міжнародній системі. Це пояснює, чому G7 має значний вплив попри відсутність формального мандату — її учасники мають ресурси, легітимність і політичну волю для реалізації колективних рішень.

З практичної точки зору, G7 слугує платформою для мобілізації фінансової допомоги, координації санкцій, реагування на гуманітарні

катастрофи. Наприклад, після анексії Криму у 2014 році саме країни G7 виступили ініціаторами політики санкційного тиску на РФ. У 2022–2024 роках G7 об'єднала зусилля для підтримки України в умовах повномасштабної війни — як у фінансовій площині, так і у постачанні оборонної техніки, допомозі в енергетичній та інфраструктурній сферах.

Нижче наведена таблиця (табл. 1.1), яка відображає історичні економічні тенденції країн G7 (2000-2023рр.):

Таблиця 1.1

Історичні економічні тенденції країн G7 (2000-2023рр.)

Країна	ВВП у 2000 р. (трлн дол.)	ВВП у 2023 р. (трлн дол.)	Тенденції
США	~10,25	~27,72	Лідер світової економіки, технологічний прорив (Apple, Microsoft), глобальна фінансова гегемонія.
Канада	~0,74	~2,2	Розвиток сировинної економіки, залежність від США.
Німеччина	~1,97	~4,5	Промислова держава, лідер у машинобудуванні.
Японія	~4,97	~4,22	Високотехнологічна економіка, стрімкий ріст у 1980-х, демографічні проблеми.
Франція	~1,36	~3,1	Сильний держсектор, важливість сільського господарства.
Італія	~1,15	~2,1	Висока роль туризму та модної індустрії, боргові кризи.
Велика Британія	~1,67	~3,38	Brexit, фінансова столиця Європи.

*[Джерело: 14]

Важливо зазначити, що кожна країна-учасниця G7 має власні національні інтереси та політичні пріоритети. Наприклад, Сполучені Штати зосереджуються на безпекових питаннях і свободі міжнародної торгівлі, тоді як Німеччина — на екологічному переході й енергетичній безпеці. Саме узгодження цих інтересів на щорічних самітах забезпечує унікальний формат колективного лідерства у вирішенні глобальних проблем.

Група семи (G7) традиційно розглядається як один із найвпливовіших центрів прийняття економічних рішень у світі. Вона об'єднує найбільш розвинені індустріальні демократії — США, Канаду, Японію, Німеччину,

Францію, Італію та Велику Британію, — які упродовж десятиліть відіграють ключову роль у формуванні глобальної економічної архітектури, забезпеченні фінансової стабільності, управлінні економічними кризами та формуванні нормативно-правового поля міжнародної економіки. Незважаючи на неформальний характер цієї структури, її рішення і заяви мають значний вплив на динаміку світових фінансових ринків, діяльність міжнародних організацій та політику інших держав.

Основні напрями діяльності G7 включають:

- координацію монетарної політики провідних економік;
- протидію тероризму, розповсюдженню зброї та кібератакам;
- підтримку розвитку відновлюваних джерел енергії та зниження залежності від викопного палива;
- реалізацію Паризької угоди щодо скорочення викидів парникових газів;
- фінансову та військово-політичну допомогу в умовах війни.

Країни G7 разом становлять приблизно 45% світового ВВП, 30% світової торгівлі та понад 60% загальних витрат на наукові дослідження й розробки. Їх вплив зумовлений не лише економічною потужністю, а й техніко-технологічною перевагою, домінуванням у фінансових інституціях, лідерством у цифрових трансформаціях, інноваціях та формуванні глобального порядку денного[5].

Одним із головних напрямів економічного лідерства G7 є формування глобальних стандартів регулювання. Учасники групи ініціюють принципові реформи міжнародного оподаткування, зокрема введення глобального мінімального податку для транснаціональних корпорацій, що стало проривом у боротьбі з ухиленням від сплати податків. G7 також активно працює над реформуванням міжнародних фінансових інституцій для забезпечення справедливішого представництва країн, що розвиваються, та адаптації механізмів фінансової допомоги до нових викликів. Рішення, ухвалені на

самітах G7, фактично стають орієнтиром для глобального економічного регулювання.

Країни G7 відіграють ключову роль в антикризовому реагуванні. Наприклад, під час пандемії COVID-19 вони ініціювали координацію у сферах фіскальної підтримки, цифровізації послуг, охорони здоров'я. Як зазначалося у спільній заяві саміту 2021 року: «Ми зобов'язуємось забезпечити глобальний економічний відновлення на засадах справедливості, стійкості та інклюзивності»[13].

Країни G7 також формують світові тренди у сфері інвестицій, торгівлі, сталого розвитку, кліматичної політики. Зокрема, саме ця група ініціювала запровадження концепції «Build Back Better World» (B3W), яка має на меті створення інфраструктури у країнах, що розвиваються, як альтернатива китайській ініціативі «Один пояс — один шлях». У рамках G7 ведеться активна політика підтримки інноваційних секторів, цифрової трансформації економік, розвитку технологій штучного інтелекту, квантових обчислень, біотехнологій. Таким чином, G7 не просто реагує на глобальні процеси, а активно їх формує, спрямовуючи розвиток світової економіки у бік відкритості, прозорості та сталості[11].

G7 також виступає ключовим майданчиком для обговорення перспектив реформування глобальної торгівельної системи. Саме у рамках цієї групи порушуються питання оновлення правил Світової організації торгівлі, боротьби з недобросовісною конкуренцією, державними субсидіями, інтелектуальною власністю. Позиції країн G7 часто формують ядро консенсусу у ширших міжнародних форумах, таких як G20, СОТ, ООН. Це надає їхнім рішенням додаткової легітимності та забезпечує їхню реалізацію через інституційні канали.

Особливе значення має внесок G7 у кліматичну політику. В одному з рішень саміту 2023 року зазначено: «Ми підтверджуємо наші зобов'язання щодо досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року і будемо сприяти зеленому переходу, інвестуючи в чисту енергетику». Ці позиції формують

основу не лише внутрішньої політики країн-членів, а й умов міжнародної допомоги державам, що розвиваються[16].

Важливим є те, що G7 виступає не лише як економічний клуб, а як політична платформа, де відбувається узгодження економічної політики з безпековими питаннями. Наприклад, в умовах війни Росії проти України країни G7 відіграли провідну роль у формуванні санкційної політики, координації макрофінансової допомоги, зниженні енергетичної залежності від агресора, стабілізації глобальних ринків продовольства та енергоносіїв. Саме G7 стала ядром міжнародної коаліції підтримки України у політичному, фінансовому, гуманітарному та оборонному вимірах. Заяви, ухвалені на самітах G7, фактично визначають міжнародну лінію поведінки щодо кризових регіонів.

Один із найважливіших напрямів впливу G7 полягає у формуванні стратегічних економічних пріоритетів на глобальному рівні. Саме ця група країн першою відреагувала на необхідність трансформації економічного зростання у напрямі більшої соціальної інклюзивності, справедливого розподілу благ та відповідального використання ресурсів. Концепції, які сьогодні лежать в основі міжнародної політики розвитку — зокрема Цілі сталого розвитку (SDGs), Європейський зелений курс, ініціативи щодо подолання кліматичних змін, регулювання цифрової економіки — здебільшого були започатковані або підтримані саме країнами G7. Завдяки їхнім політичним заявам та програмним документам ці ідеї отримали легітимність і були інтегровані у політики ООН, Світового банку, МВФ, OECD та інших глобальних інституцій.

Ще одним важливим інструментом впливу є політика розвитку, яку країни G7 реалізують через двосторонні та багатосторонні механізми фінансової допомоги, інвестицій, технічної співпраці та гуманітарної підтримки. Саме країни G7 є найбільшими донорами офіційної допомоги розвитку (ODA), що спрямовується через ОЕСР, Світовий банк, регіональні банки розвитку та спеціальні фонди. Ця допомога охоплює різноманітні

напрями: інфраструктура, освіта, охорона здоров'я, водопостачання, енергетика, боротьба з бідністю та голодом. У політичному контексті така підтримка водночас є інструментом «м'якої сили», за допомогою якого країни G7 поширюють свої цінності — демократію, верховенство права, захист прав людини, ринкову економіку [5].

Значний вплив G7 виявляється також у сфері глобальної фінансової архітектури. Учасники групи мають провідні позиції у таких структурах, як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Базельський комітет з банківського нагляду, Форум фінансової стабільності, Фонд боротьби з відмиванням грошей (FATF). Саме у рамках G7 обговорюються і формуються правила щодо запобігання фінансовим кризам, банківського регулювання, кредитних рейтингів, стандартів аудиту, боротьби з офшорами та відмиванням коштів. Рекомендації, напрацьовані G7, стають основою для прийняття рішень у ширших форматах, зокрема у G20, та втілюються на національному рівні країнами усього світу.

Серед глобальних економічних тенденцій, на які безпосередньо впливає G7, — процеси цифровізації та інноваційної трансформації. Саме країни G7 лідирують у фінансуванні досліджень та розробок, венчурному капіталі, стартап-екосистемах, розвитку індустрій 4.0. Вони формують правила цифрової взаємодії, етичного використання штучного інтелекту, кібербезпеки, захисту персональних даних, розвитку електронного урядування. У рамках G7 створено спільні платформи для обміну досвідом у сфері цифрових інновацій, а також ініціативи на кшталт Global Partnership on Artificial Intelligence (GPAI), Digital Nations тощо. Рішення, прийняті у цих форматах, визначають глобальні стандарти для цифрової трансформації.

Окремим напрямом впливу G7 є глобальна кліматична політика. Країни групи беруть на себе амбітні зобов'язання щодо скорочення викидів парникових газів, переходу до «зеленої» енергетики, впровадження циркулярної економіки. G7 активно підтримує Паризьку кліматичну угоду та мобілізує фінансові ресурси для боротьби зі зміною клімату, зокрема через

Зелені кліматичні фонди та інші інструменти. Вони інвестують у декарбонізацію промисловості, розвиток «зеленого» транспорту, енергозбереження, адаптацію вразливих країн до кліматичних змін. Ці дії стимулюють перегляд економічних стратегій на глобальному рівні, формування нових індикаторів зростання і включення екологічного виміру у державне та корпоративне планування.

У сучасних умовах, коли світова економіка переживає фазу структурних трансформацій, вплив G7 поширюється також на концептуальний рівень. Група задає тон дискусіям про нові моделі економічного зростання — постзростання, інклюзивне зростання, економіка благополуччя, добробуту та соціальної згуртованості. Підтримка соціальних програм, охорони здоров'я, гендерної рівності, освіти, інклюзивності ринку праці стали важливими елементами стратегії G7, що формують нові пріоритети для країн, що розвиваються, і визначають рамки для програм міжнародної допомоги[43].

G7 також суттєво впливає на архітектуру глобального управління, зокрема через просування концепцій багатосторонності, верховенства міжнародного права, поваги до суверенітету та прав людини. Саме на основі цих принципів країни G7 формують механізми економічного тиску на агресивні держави, санкційні режими, обмеження доступу до фінансових систем, експортного контролю та замороження активів. Такий вплив особливо актуалізувався у зв'язку з війною в Україні, де G7 стала головним координатором економічних заходів у відповідь на агресію, а також основним джерелом підтримки для української економіки у вигляді грантів, кредитів, технічної допомоги, гарантій, а також участі у післявоєнному відновленні.

У підсумку можна стверджувати, що G7 є неформальним, проте надзвичайно впливовим центром прийняття ключових економічних рішень у світі. Її роль визначається сукупністю економічного потенціалу, політичного впливу, технологічного лідерства та здатності до стратегічної координації. Хоча група не охоплює усі регіони світу і часто зазнає критики за обмежене представництво, її ініціативи мають глобальні наслідки та задають напрям

розвитку міжнародної економіки. У цьому контексті важливою стає участь країн-партнерів, зокрема України, у політичному діалозі з G7, що відкриває можливості для інтеграції у ключові міжнародні економічні процеси, залучення фінансових ресурсів, модернізації національної економіки та зміцнення глобального авторитету.

Таким чином, країни G7 є не лише учасниками глобального економічного процесу, а й його провідними архітекторами. Їхня здатність формувати тренди, стандарти та політики визначає структуру і вектор розвитку світової економіки. Вплив G7 проявляється як у сфері реальної економіки, так і на рівні ідей, стратегій, цінностей і концептуальних підходів. Участь у діалозі з G7 — це для будь-якої країни, зокрема України, можливість інтегруватися у сучасну економічну систему, отримати доступ до інструментів модернізації, зміцнити власну позицію на світовій арені та реалізувати потенціал розвитку в умовах глобальної взаємозалежності.

1.3. Теоретичні підходи до аналізу міжнародного економічного співробітництва та взаємодії на міждержавному рівні

Міжнародне економічне співробітництво у сучасному світі виступає одним із ключових елементів глобального розвитку, економічної інтеграції та формування системи взаємозалежностей між країнами. У найзагальнішому розумінні це сукупність відносин і механізмів, що виникають між державами, міжнародними організаціями, транснаціональними корпораціями та іншими суб'єктами міжнародної економіки з метою досягнення взаємовигідного економічного результату. Воно охоплює такі сфери, як торгівля, інвестиції, технологічна кооперація, фінансова підтримка, розвиток інфраструктури, гуманітарна допомога та інші інструменти економічної взаємодії. Ці зв'язки реалізуються через двосторонні та багатосторонні договори, міжнародні фінансові інституції, міждержавні ініціативи, торгово-економічні блоки.

Особливого значення економічне співробітництво набуває для України, яка, з одного боку, прагне інтегруватися до світового економічного простору, а з іншого – забезпечити стійкий розвиток власної економіки. У цьому контексті співпраця з розвиненими країнами світу, зокрема державами "Великої сімки" (G7), відкриває значні перспективи для залучення інвестицій, розвитку експорту, модернізації виробництва та впровадження сучасних технологій[2].

Вивчення сутності економічного співробітництва потребує глибокого аналізу його змісту, основних характеристик та теоретичних підходів до розгляду цього явища.

Економічне співробітництво – це стратегічна і спільна діяльність між двома або більше країнами, спрямована на сприяння економічному зростанню, стабільності та взаємній вигоді. Воно базується на принципах взаємозалежності, порівняльних переваг і спільних цілей.

Економічне співробітництво можна визначити як систему економічних відносин між державами, що включає торгівлю товарами та послугами, інвестиції, технологічний обмін, спільні проекти та інші форми взаємодії, спрямовані на досягнення взаємовигідних результатів. Це співробітництво базується на міжнародних угодах, договорах та домовленостях, які регулюють умови та механізми взаємодії між країнами.

У науковій літературі виокремлюють кілька провідних підходів до розуміння суті міжнародного економічного співробітництва, зокрема інституційний, функціональний та системний підходи (табл 1.2). Інституційний підхід розглядає співпрацю в межах міжнародних організацій, таких як МВФ, СОТ, ЄС або G7. Функціональний підхід акцентує увагу на конкретних напрямках економічної взаємодії. Системний підхід трактує міжнародне співробітництво як компонент глобальної архітектури управління міжнародною економікою. Порівняльну характеристику цих підходів наведено в таблиці нижче:

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика підходів

Підхід	Сутність	Приклади
Інституційний	Взаємодія між країнами через міжнародні організації	G7, ЄС, МВФ
Функціональний	Співпраця у конкретних напрямках	Інвестиції, торгівля, технології
Системний	Частина глобальної структури економічної взаємодії	Глобальний поділ праці

*[розроблено автором]

Історично процес міжнародного співробітництва пройшов кілька важливих етапів розвитку. Від торгівлі між античними державами до сучасної мережі глобалізованих економічних зв'язків. Після Другої світової війни було створено ключові економічні інститути, зокрема Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світовий банк. У 1970-х роках виникла Група семи (G7) — як коаліція провідних індустриальних держав світу, що об'єднали зусилля для реагування на глобальні економічні кризи.

Сьогодні міжнародне економічне співробітництво виконує низку важливих функцій: інтеграційну, інноваційну, стабілізаційну, регулятивну та безпекову. Через нього країни отримують доступ до зовнішніх ринків, ресурсів, новітніх технологій та інвестицій. Для держав із перехідною економікою, зокрема для України, це співробітництво є не лише джерелом фінансової підтримки, а й елементом збереження стабільності у часи зовнішніх загроз і конфліктів[10].

В умовах динамічних змін світової економіки міжнародне економічне співробітництво набуває стратегічного значення, оскільки сприяє інтеграції країн у глобальні економічні процеси, підвищенню конкурентоспроможності національних економік та формуванню стабільного економічного середовища. Активна взаємодія між державами дозволяє забезпечити сталий економічний розвиток, сприяти залученню інвестицій, стимулювати науково-технічний прогрес і створювати нові робочі місця.

Рівень та ефективність економічного співробітництва залежать від комплексу факторів, серед яких визначальними є політична стабільність, регуляторна політика держав, рівень технологічного розвитку та географічне розташування країн. Особливо важливу роль у цьому процесі відіграють міжнародні організації, які сприяють регулюванню торговельних відносин та реалізації спільних економічних ініціатив.

Сучасні теорії міжнародних економічних відносин також відображають виклики, пов'язані з глобалізацією, цифровізацією, екологічною деградацією та зміною клімату. Зокрема, новітні концепції сталого розвитку, циркулярної економіки, кліматично відповідальної торгівлі формують нову парадигму, у якій економічна ефективність поєднується з екологічною доцільністю і соціальною справедливістю. Міжнародні економічні теорії дедалі більше інтегрують показники ESG (екологічні, соціальні та управлінські аспекти) в аналіз глобальних потоків капіталу, ресурсів і продукції.

Важливим напрямом є розвиток теорій глобального управління, які зосереджуються на ролі міжнародних організацій, коаліцій держав (зокрема G7, G20, OECD) у прийнятті рішень, що впливають на структуру світової економіки. У цьому контексті розглядаються питання багаторівневого управління, політичної економії міжнародних інститутів, координації політик, врегулювання суперечностей між національними інтересами та глобальними зобов'язаннями[1].

Отже, класичні та сучасні теорії міжнародних економічних відносин створюють складну, але необхідну аналітичну основу для розуміння природи глобального економічного порядку. Вони не є взаємовиключними, а радше доповнюють одна одну, відображаючи історичну еволюцію, регіональні особливості та новітні трансформації. Для країн, які прагнуть ефективно інтегруватися у світову економіку, зокрема для України, засвоєння цих теорій є критично важливим для розробки власної стратегії міжнародного співробітництва, оцінки ризиків і можливостей, а також побудови збалансованої моделі участі в глобалізованому світі.[3]

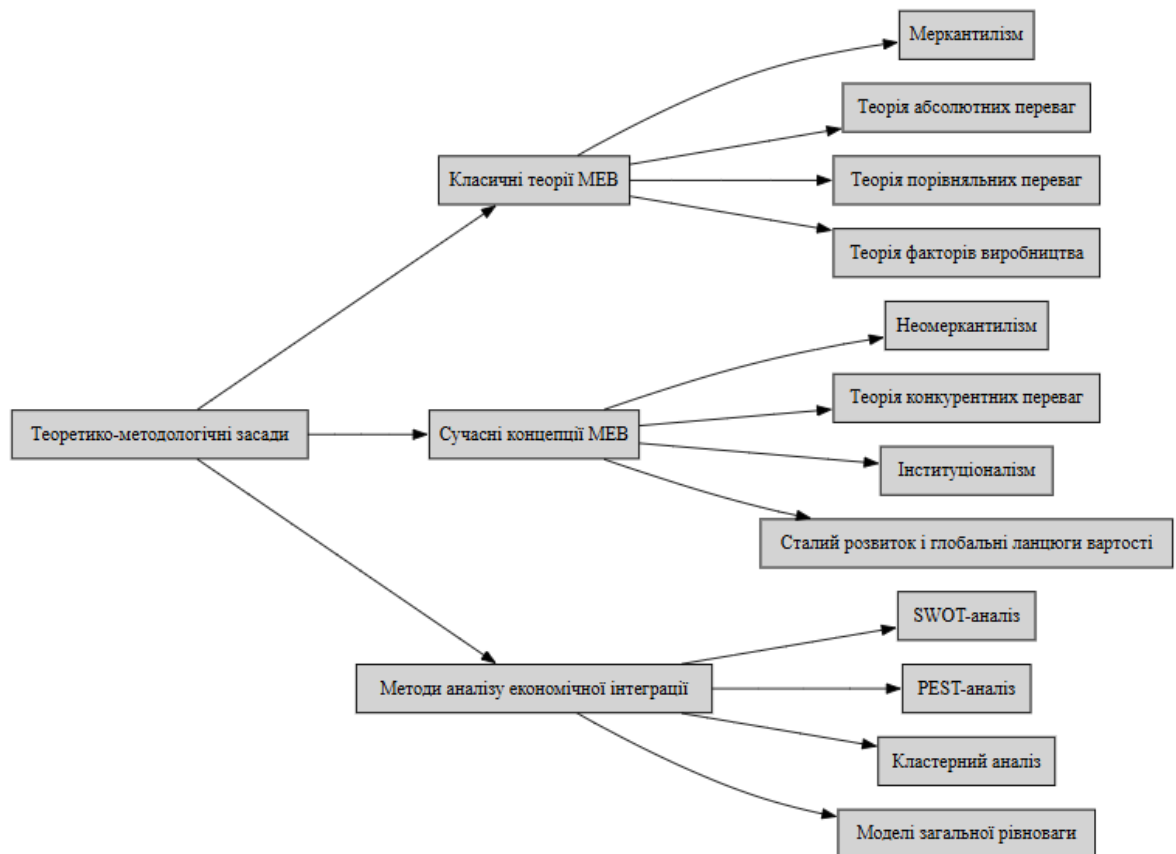

Рис. 1.2. – Структура теоретико-методологічних засад дослідження міжнародного економічного співробітництва

Подана схема (рис 1.2) логічно і візуально структурує ключові підходи до вивчення міжнародного економічного співробітництва, умовно поділяючи їх на три взаємопов'язані блоки: класичні теорії, сучасні концепції та методи аналізу економічної інтеграції. Такий поділ дозволяє комплексно охопити як історичну еволюцію наукових поглядів, так і сучасні інструменти дослідження процесів міждержавної взаємодії.

Перший блок — класичні теорії міжнародних економічних відносин — охоплює фундаментальні положення, сформовані впродовж XVIII–XIX століть. Саме в цей період закладено основи теоретичного осмислення міжнародної торгівлі, які й дотепер становлять базу економічної науки. Меркантилізм виступив першою спробою пояснити вигоди міжнародної торгівлі через нагромадження дорогоцінних металів, особливо золота, як джерела економічної могутності держави. Теорія абсолютних переваг,

запропонована Адамом Смітом, базується на припущенні, що кожна країна може отримати вигоду від зовнішньої торгівлі, якщо вона має вищу продуктивність у виробництві певного товару порівняно з іншими країнами. Давид Рікардо, у свою чергу, розвинув цю логіку у теорії порівняльних переваг, яка обґрунтовує доцільність взаємовигідної торгівлі навіть за умов абсолютної переваги однієї з країн у всіх галузях виробництва. Теорія факторів виробництва, сформульована Елі Хекшером і Бертілом Оліном, пояснює, що країни мають схильність до експорту тих товарів, у виробництві яких використовуються ресурси, доступні у відносному надлишку, що зумовлює конкурентні цінові переваги на світових ринках.

Другий блок — сучасні концепції міжнародних економічних відносин — відображає розширення класичних теорій за рахунок урахування соціальних, політичних, інституційних та екологічних чинників. Неомеркантилізм як сучасна форма економічного націоналізму підтримує ідею захисту внутрішнього ринку та стратегічних галузей, наголошуючи на пріоритетності політичних і безпекових міркувань у зовнішньоекономічній діяльності. Теорія конкурентних переваг, розроблена Майклом Портером, акцентує увагу на ролі інновацій, кластерної взаємодії, якості людського капіталу, структури внутрішнього попиту та стратегії компаній у формуванні довгострокової конкурентоспроможності країни. Інституціоналізм розглядає міжнародну економічну взаємодію крізь призму норм, правил, організацій та політичних інститутів, які формують рамкові умови для прийняття економічних рішень. Сучасні тренди знайшли відображення у концепції сталого розвитку та моделі глобальних ланцюгів вартості, які підкреслюють важливість екологічної стійкості, соціальної відповідальності та інтегрованості виробничих систем на основі багаторівневої кооперації між країнами.

Третій блок — методи аналізу економічної інтеграції — включає практичні інструменти, які дозволяють здійснювати оцінку рівня взаємозалежності, ефективності інтеграційних процесів і прогнозувати їхній

подальший розвиток. SWOT-аналіз дає змогу виявити сильні та слабкі сторони зовнішньоекономічної політики держав, а також потенційні можливості та загрози у взаємодії з партнерами. PEST-аналіз слугує засобом ідентифікації зовнішніх факторів середовища, що можуть впливати на характер міжнародного співробітництва — політичних, економічних, соціальних та технологічних. Кластерний аналіз застосовується для групування країн за схожими індикаторами інтеграційного розвитку, такими як рівень ВВП, відкритість ринків, спільність правових систем або інституційна сумісність. Моделі загальної рівноваги — складні економетричні інструменти — дозволяють оцінити вплив інтеграційних сценаріїв на окремі галузі, макроекономічні параметри, зайнятість, доходи населення, а також міжгалузеві зв'язки у рамках єдиного економічного простору.

Таким чином, запропонована схема (рис. 1.2) забезпечує цілісне уявлення про розвиток та інструментарій дослідження міжнародного економічного співробітництва, поєднуючи історичну спадщину класичних шкіл, гнучкість і багатовимірність сучасних концепцій, а також прикладну аналітику методів оцінки інтеграційних процесів. Такий підхід дозволяє створити ефективну теоретико-методологічну платформу для подальшого вивчення взаємодії України з країнами G7 у системі глобальних економічних координат.

Особливістю співробітництва є його багатовимірність — від розвитку торгівлі й інвестицій до технологічного обміну та реалізації спільних проєктів у сфері відновлювальної енергетики. Країни G7 також є одними з основних донорів міжнародної фінансової допомоги для України. Їхня участь у розв'язанні післявоєнних економічних викликів для України підсилює значення таких партнерств.

Країни G7 є провідними економічними гравцями, що визначають тенденції глобального економічного розвитку. Україна, як країна з багатим ресурсним потенціалом та стратегічним географічним положенням, має значні можливості для співпраці з цими державами

Україна активно розвиває економічні зв'язки з країнами G7, що проявляється у таких сферах, як торгівля, інвестиції, фінансова допомога та технологічний обмін.

Країни G7 те ключовими партнерами України у сфері фінансової підтримки та економічного відновлення після війни. Участь цих держав у міжнародних ініціативах, спрямованих на відбудову України, відкриває нові можливості для довгострокового економічного зростання[15].

Україна активно використовує механізми міжнародного економічного співробітництва з 1990-х років. Після початку збройної агресії РФ у 2014 році та особливо після повномасштабного вторгнення у 2022 році, значення зовнішньої підтримки зросло в рази. Країни G7 стали ключовими донорами для стабілізації української економіки, фінансування соціальної сфери, реформування енергетики, підтримки обороноздатності. Також ведеться активна робота над залученням інвестицій у відбудову та модернізацію України.

Таким чином, подальший розвиток економічного співробітництва між Україною та країнами G7 є стратегічно важливим напрямом міжнародної економічної політики, що сприятиме інтеграції України до світової економіки.

З огляду на вищезазначене, міжнародне економічне співробітництво є багатовимірним інструментом, що забезпечує розвиток, стабільність і захист національних інтересів.

Висновок до розділу 1

У першому розділі "Теоретико-методологічні основи дослідження економічного співробітництва в рамках G7" було всебічно розкрито сутність, значення та еволюцію економічного співробітництва між державами, а також роль країн Великої сімки (G7) у формуванні глобального економічного

порядку. Розділ також висвітлив теоретичні підходи до аналізу міжнародного економічного співробітництва та взаємодії на міждержавному рівні.

Зокрема, економічне співробітництво було визначено як узгоджена та взаємовигідна діяльність країн у сферах обміну товарами, послугами, капіталами, технологіями та трудовими ресурсами. Підкреслено його ключову роль у забезпеченні сталого розвитку, інтеграції національних економік у світове господарство та підвищенні конкурентоспроможності. Серед основних форм співробітництва виділено міжнародну торгівлю, інвестиційну співпрацю, фінансову взаємодію, виробничу кооперацію, інноваційне та науково-технічне співробітництво, а також інституційну та нормативну площину.

Аналіз еволюції міждержавної економічної взаємодії показав перехід від фрагментарних форм обміну до складної, інституціоналізованої та багатовекторної системи міжнародної економічної координації. Підкреслено, що сучасний розвиток обумовлений необхідністю координації національних політик для протидії глобальним викликам, таким як економічні кризи, зміна клімату та збройні конфлікти.

Особлива увага була приділена ролі G7. Зазначено, що група, створена у 1975 році, об'єднує найбільш розвинені індустріальні демократії (США, Канада, Японія, Німеччина, Франція, Італія та Велика Британія) та відіграє ключову роль у формуванні глобальної економічної архітектури, забезпеченні фінансової стабільності та управлінні економічними кризами. Теоретично діяльність G7 описана в межах неоліберального інституціоналізму та концепції глобального врядування, що пояснює її вплив попри відсутність формального мандату. G7 виступає як платформа для мобілізації фінансової допомоги, координації санкцій та реагування на гуманітарні катастрофи, зокрема у підтримці України. Країни G7 разом становлять приблизно 45% світового ВВП, 30% світової торгівлі та понад 60% загальних витрат на наукові дослідження й розробки, що зумовлює їхній значний вплив на світову економіку. Їхній вплив проявляється у формуванні глобальних стандартів

регулювання, антикризовому реагуванні, визначенні трендів у сфері інвестицій, торгівлі, сталого розвитку та кліматичної політики.

Нарешті, було розглянуто теоретичні підходи до міжнародного економічного співробітництва, включаючи інституційний, функціональний та системний підходи. Кожен з них надає свій погляд на взаємодію між країнами, відзначаючи роль міжнародних організацій, конкретних напрямів співпраці та інтеграції в глобальну економічну структуру.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ G7

2.1. Економічна характеристика країн G7 та їх ролі у світовій економіці

Країни Великої сімки (G7), до складу якої входять США, Канада, Велика Британія, Франція, Німеччина, Італія та Японія, є одними з найбільш розвинених економік світу. Вони відіграють провідну роль у світовому господарстві, визначаючи основні напрями розвитку глобальної фінансової, торговельної, інноваційної та технологічної системи. Загальна макроекономічна характеристика країн G7 (табл. 2.1) дозволяє сформувати уявлення про їхній економічний потенціал, рівень соціально-економічного розвитку, динаміку ключових економічних показників, структуру національних економік та їх роль у формуванні світового економічного порядку. Основними індикаторами, що використовуються при такому аналізі, є валовий внутрішній продукт (ВВП), рівень інфляції, обсяги експорту й імпорту, рівень безробіття, державний борг, індекси інноваційності та продуктивності праці, а також структура економіки за видами діяльності.

Нижче представлена таблиця, що узагальнює макроекономічні показники країн G7 станом на 2023 рік.

Таблиця 2.1

Основні макроекономічні показники країн G7 (2023 рік)

Країна	ВВП (трлн. дол. США)	ВВП на душу населення, дол. США	Інфляція, %	Безробіття, %	Державний борг, % ВВП	Експорт, млрд дол. США	Імпорт, млрд дол. США
США	27,72	80 430	4,1	3,6	122	2 200	3 380
Японія	4,22	33 960	3,3	2,6	262	752	886
Німеччина	4,5	54 120	6	3	65	1 640	1 490
Велика Британія	3,38	47 250	6,7	4	101	550	755
Франція	3,1	46 700	5,8	7,3	111	615	740
Італія	2,1	37 950	5,6	7,6	144	610	675
Канада	2,2	55 170	3,8	5,4	87	595	654

*[Джерела: 14, 17, 26]

Країни G7 мають високий рівень валового внутрішнього продукту, що є свідченням значного економічного потенціалу. США є беззаперечним лідером за номінальним ВВП, який у 2023 році сягнув 27,72 трлн доларів США, що становить приблизно чверть світового ВВП. Японія та Німеччина — друга і третя за обсягом економіки серед членів G7, хоча відрив від США є істотним. Усі країни групи демонструють високий рівень ВВП на душу населення, що свідчить про їхню належність до високорозвинених країн.

У таблиці нижче подано структуру ВВП за секторами економіки (табл 2.2), що дозволяє оцінити ступінь диверсифікації економіки кожної країни.

Таблиця 2.2

Структура ВВП за секторами економіки в країнах G7, % (2023 рік)

Країна	Сільське господарство	Промисловість	Послуги
США	0,9	17,6	76,4
Японія	1,1	27	71,4
Німеччина	1,2	27,1	63,7
Велика Британія	0,6	17,5	72,5
Франція	1,7	18,5	69,7
Італія	2,2	23,9	73,9
Канада	1,8	27,4	70,8

*[Джерело: 29]

Усі країни G7 мають переважачу частку сектора послуг у структурі ВВП, що відповідає загальносвітовим тенденціям постіндустріального розвитку. Найвищу частку послуг спостерігаємо в США і Великій Британії, де цей сектор становить понад 80% ВВП. Натомість Німеччина та Японія демонструють вищу частку промисловості, що пов'язано з їх сильною виробничою базою, особливо в галузях машинобудування, електроніки та автомобілебудування.

Важливим показником є структура зайнятості за секторами економіки (табл 2.3). Це дає уявлення про те, як розподілені трудові ресурси в межах економіки кожної країни.

Таблиця 2.3

Структура зайнятості за секторами економіки в країнах G7, % (2023 рік)

Країна	Сільське господарство	Промисловість	Послуги
США	0,94	17,6	76,4
Японія	1,1	27	71,4
Німеччина	1,2	27,1	63,7
Велика Британія	0,6	17,5	72,5
Франція	1,7	18,5	69,7
Італія	3,9	25,0	71,1
Канада	2,5	21,2	76,3

*[Джерело: 26]

У всіх країнах G7 сектор послуг домінує і за кількістю зайнятих. Промисловість залишається важливою, особливо для Німеччини, Японії та Італії. Сільське господарство, як і очікується в розвинених країнах, займає мінімальну частку в структурі зайнятості.

Також суттєвим є показник державного боргу, який у деяких країнах G7 перевищує 100% ВВП. Особливо високий борг спостерігається в Японії — понад 260% ВВП, що є наслідком довготривалої політики стимулювання економіки. Високий рівень боргового навантаження також характерний для Італії, Франції та США.

Щодо зовнішньоекономічної діяльності, країни G7 залишаються найбільшими експортерами та імпортерами у світі. Німеччина є лідером за часткою експорту в структурі економіки, у той час як США мають найбільший обсяг імпорту, що обумовлено масштабами споживання внутрішнього ринку. Канада, Японія і Франція також є активними учасниками міжнародної торгівлі, особливо в секторах енергетики, автомобілебудування, електроніки та авіабудування [27].

Важливо також враховувати рівень інноваційності, який можна оцінити через витрати на науково-дослідні розробки (НДДКР) у відсотках до ВВП (табл 2.4).

Таблиця 2.4

Витрати на НДДКР у країнах G7, % до ВВП (2023 рік)

Країна	Витрати на НДДКР, % ВВП
США	3,4
Японія	3,2
Німеччина	3,1
Велика Британія	2,9
Франція	2,4
Італія	1,5
Канада	1,8

*[Джерело: 31]

Найбільші інвестиції в інновації фіксуються в США, Японії та Німеччині. Це відображає високий рівень технологічного розвитку, наявність потужних дослідницьких центрів, інноваційної інфраструктури, а також активну участь приватного сектору в розвитку високих технологій.

Таким чином, загальна макроекономічна характеристика країн G7 свідчить про їхню провідну роль у глобальній економіці, високий рівень розвитку послуг та промисловості, значну інтегрованість у міжнародну торгівлю, а також стійку орієнтацію на інновації та технологічне лідерство. Представлені дані створюють основу для подальшого аналізу зовнішньоекономічної взаємодії України з цими державами та визначення потенціалу співпраці.

Частка країн Великої сімки (G7) у глобальному валовому внутрішньому продукті (ВВП), світовій торгівлі та міжнародних інвестиціях залишається ключовим індикатором їхнього впливу на сучасну світову економіку. Незважаючи на зміну глобального балансу сил через стрімкий розвиток економік Азії, зокрема Китаю та Індії, країни G7 все ще відіграють центральну роль у формуванні світової господарської структури, визначаючи напрями фінансової, торговельної та інноваційної інтеграції. Їх економічна міць виражається не лише в абсолютних показниках ВВП, експорту чи обсягів інвестицій, але й у здатності впливати на міжнародні стандарти, правила конкуренції, політику міжнародних фінансових інституцій та глобальні ринки.

Починаючи з ВВП, країни G7 у сукупності виробляють значну частину глобального продукту. За даними МВФ та Світового банку, у 2023 році сукупний номінальний ВВП країн G7 становив приблизно 44,4 трлн доларів США, що дорівнює близько 43,2% загального світового ВВП, оціненого на рівні понад 102,7 трлн доларів США. Враховуючи, що частина країн, таких як Китай, демонструє швидше зростання, частка G7 у глобальному ВВП дещо знижується порівняно з початком 2000-х років, однак залишається найвищою серед усіх міжнародних економічних альянсів.[2]

Не менш показовим є внесок країн G7 у світову торгівлю товарами і послугами (табл 2.5). Ці показники свідчать про високу відкритість економік G7, їх участь у формуванні глобальних ланцюгів постачання та здатність впливати на ціноутворення і структуру попиту на міжнародних ринках [7].

Таблиця 2.5

Частка країн G7 у світовій торгівлі товарами (2023 рік)

Країна	Експорт товарів, млрд \$	Частка у світовому експорті, %	Імпорт товарів, млрд \$	Частка у світовому імпорті, %
США	2 200	8,4	3 380	13,7
Японія	752	2,9	886	3,6
Німеччина	1 640	6,3	1 490	6,0
Велика Британія	550	2,1	755	3,1
Франція	615	2,4	740	3,0
Італія	610	2,3	675	2,7
Канада	595	2,3	654	2,6
Разом G7	6 962	31,4	8 580	38,7

[Джерело: 12]

Як видно з таблиці, країни G7 є основними центрами глобального імпорту, що пояснюється високою купівельною спроможністю населення, великою ємністю внутрішніх ринків та активною участю у світовій економіці. Значна частка імпорту також зумовлена інтеграцією у транснаціональні виробничі системи, коли сировина, комплектуючі та напівфабрикати надходять до G7 з інших країн для подальшої обробки або збирання.

Так само важливою є участь країн G7 у глобальних потоках прямих іноземних інвестицій (ПІІ) (табл 2.6). Вони виступають як провідні джерела капіталу та одночасно — важливі реципієнти інвестицій. У 2023 році загальна частка країн G7 у світових ПІІ становила близько 55% як за обсягами інвестицій, що надходять, так і за інвестиціями, що спрямовуються за кордон. Основними інвесторами залишаються США, Японія, Німеччина, Велика Британія та Франція. Ці країни здійснюють інвестиції не лише в інші держави G7, але й у країни, що розвиваються, створюючи потужний вплив на їх економічні стратегії.

Таблиця 2.6

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) країн G7 (2023 рік)

Країна	ПІІ за кордон, млрд \$	Частка у глобальному обсязі, %	ПІІ в країну, млрд \$	Частка у глобальному обсязі, %
США	435	24,2	310	16,9
Японія	145	8,0	82	4,5
Німеччина	168	9,3	122	6,6
Велика Британія	112	6,2	84	4,6
Франція	98	5,5	92	5,0
Італія	59	3,3	56	3,0
Канада	85	4,7	78	4,3
Разом G7	1 102	55,1	824	44,9
Світ	2 000	100	2 000	100

[Джерело: 12]

Як видно з таблиці, США залишаються безперечним лідером за обсягами інвестицій, що виходять за кордон, тоді як Німеччина і Японія посідають провідні позиції серед європейських і азійських економік. Країни G7 мають потужні інституції, що забезпечують високий рівень довіри до інвестування, включаючи розвинену правову систему, захист інтелектуальної власності, фінансову прозорість і високу якість корпоративного управління.

Частка G7 у глобальних потоках капіталу та торгівлі також свідчить про їхній вплив на світові ціни, інноваційні процеси, стандарти виробництва та екологічну політику. Наприклад, політичні рішення, прийняті на самітах G7,

можуть впливати на нафтові котирування, курси валют, кредитні ставки, глобальні індекси фондових ринків та загальну динаміку світової економіки.

У підсумку, макроекономічна вага країн G7 у світовій економіці є визначальною. Вони залишаються центрами прийняття стратегічних економічних рішень і головними донорами світової фінансової стабільності. Хоча їх відносна частка у глобальному ВВП і торгівлі поступово скорочується у зв'язку з ростом економік Глобального Півдня, сукупна міць, інституційна зрілість, фінансові ресурси та технологічна перевага роблять G7 найвпливовішим економічним об'єднанням сучасності. Україна, орієнтуючись на співпрацю з цими країнами, має змогу інтегруватися у світові економічні потоки, залучати інвестиції та нарощувати експортний потенціал у межах стратегічного партнерства.

2.2. Аналіз динаміки зовнішньоекономічних зв'язків України з державами G7 у 2018–2023 рр.

Торговельно-економічна взаємодія України з країнами Великої сімки (G7) є важливим елементом її зовнішньоекономічної стратегії та структурної перебудови національної економіки в напрямку інтеграції до західного світу. Держави G7, до яких належать США, Канада, Велика Британія, Німеччина, Франція, Італія та Японія, виступають як ключові торговельні партнери України, джерела інвестицій, фінансової допомоги та технологічного обміну. Їх частка у зовнішній торгівлі України протягом останнього десятиліття коливалася у межах 40% у структурі експорту та імпорту товарів і послуг. У контексті політичної асоціації з ЄС, загострення конфлікту з Росією, а також у зв'язку з війною 2022 року, країни G7 стали стратегічними союзниками України у сфері торгівлі, економічного відновлення, реформування, цифрової трансформації та модернізації інфраструктури.

До 2022 року основними напрямками експорту українського зерна були Азія та Північна Африка. Під час війни експортний потік змінив свій напрямок

на Європу. Європейська комісія призупинила імпорتنі мита на українські агропродовольчі товари до Європейського Союзу (ЄС), щоб підтримати українську економіку, однак надлишок зерна призвів до невдоволення місцевих фермерів, і в 2024 році було запроваджено експортні обмеження для кількох чутливих категорій продукції. У Польщі третина населення схвалила безмитний імпорт з України.[7]

Показники виробництва зерна в Україні є одними з найвищих у світі. Однак виробництво зменшилося через шкоду, завдану російським вторгненням. Крім того, призупинення Чорноморської зернової ініціативи перешкоджає експортним поставкам зернових та інших сільськогосподарських продуктів з країни. Очікується, що Україна, яка є одним з найбільших зернових ринків, побачить зниження експорту пшениці, кукурудзи та ячменю внаслідок зниження виробництва та запасів через війну. Наприклад, прогнозується, що поставки пшениці, борошна та продуктів переробки пшениці скоротяться на 20 відсотків у 2024/25 маркетинговому році.

Україна є одним з основних світових експортерів м'яса бройлерів та одним з провідних виробників курячих яєць в Європі. Виробництво м'яса в країні, в якому домінувало птахівництво, скоротилося під час війни через зниження споживчого попиту та пошкодження інфраструктури. Крім того, виробництво молока впало на 11% порівняно з попереднім роком.

Обсяг виробництва меду в Україні був восьмим за величиною у світі, перевищивши 63 000 метричних тонн у 2022 році. Крім того, країна очолила рейтинг експортерів меду в Центральній та Східній Європі (ЦСЄ) з приблизно 138 мільйонами доларів США. Основними напрямками експорту українського меду були Німеччина, Польща та Франція. Однак після російського вторгнення експорт сільськогосподарської продукції скоротився через пошкодження посівів та обмеженість торговельних шляхів.[7]

Крім того, країна має найбільші запаси титану в Європі та п'яті за величиною запаси залізної руди у світі. Метали є другою провідною товарною

групою українського експорту після сільськогосподарської продукції, хоча їхній експорт також скоротився за останні роки.

Україна також є одним з провідних виробників природного газу в Європі, після Росії, Норвегії та Великої Британії. До 2025 року Україна мала угоду з Росією про транзит російського газу до країн ЄС та Молдови. Основним пунктом входу був Суджа, тоді як транзит через Сохранівку було призупинено у травні 2022 року.

Найбільша частка доходів України від торгівлі товарами припадала на експорт до країн Європи та імпорт з них - понад 56% у 2023 році. Азія була другим провідним регіоном-торговельним партнером, на який припадало близько 30 відсотків від загального обсягу. Китай був провідним напрямком українського експорту, а Польща - основним постачальником товарів. Разом на Китай та Польщу припадало понад 23% загального доходу України від торгівлі у 2023 році.

Одним з ключових індикаторів взаємодії є товарообіг між Україною та країнами G7 (рис. 2.1). Він відображає загальний обсяг експорту та імпорту товарів у двосторонньому форматі. Нижче наведено узагальнені статистичні дані щодо обсягів торгівлі України з кожною із країн G7 у 2023 році.

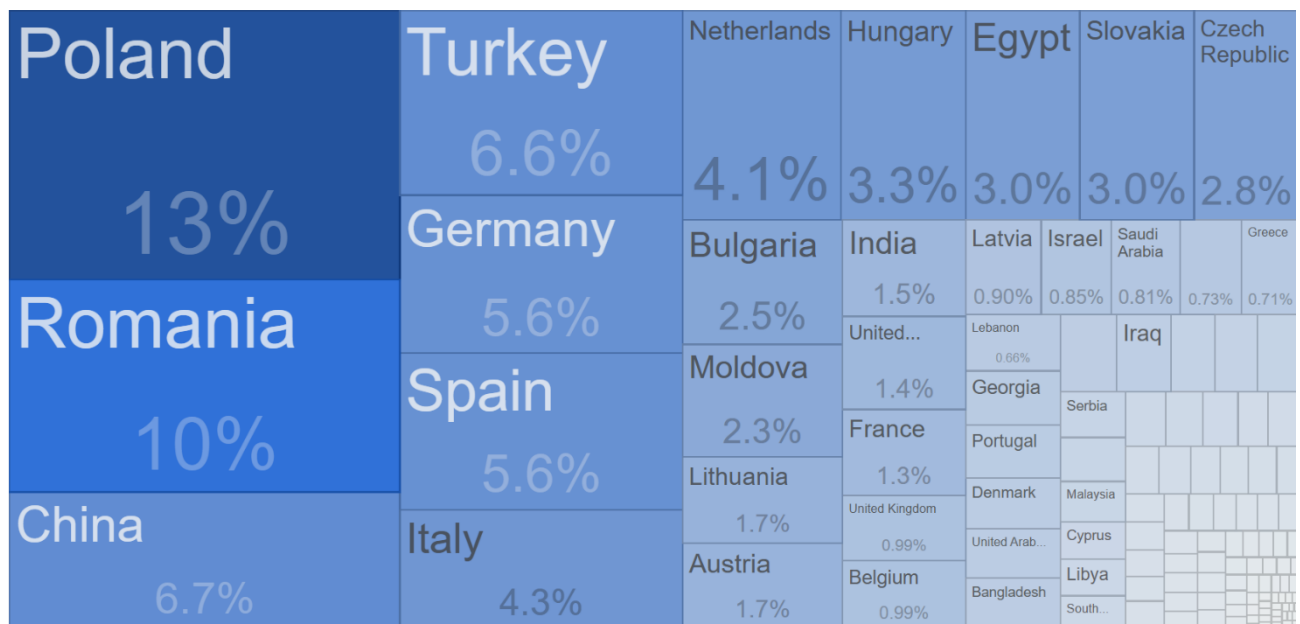

Рис 2.1 Експорт України за країнами[36]

Аналіз торговельно-економічної взаємодії України з країнами G7 дає змогу краще зрозуміти рівень, напрями та динаміку економічної інтеграції. Зважаючи на геополітичну ситуацію, частка країн G7 в українській зовнішній торгівлі є показником не лише економічного обміну, а й політичної підтримки. Нижче наведено узагальнену статистику (табл 2.7) частки експорту з України до кожної з країн G7 у 2023 році.

Таблиця 2.7

Частка експорту України до країн G7 (2023)

Країна	Частка експорту	\$ дол.
Німеччина	5,6%	2,02 тр. дол.
Італія	4,3%	1,54 тр. дол.
США	1,4%	521,25 млн
Франція	1,3%	483,40 млн
Велика Британія	0,99%	359,35 млн
Канада	0,27%	97,88 млн
Японія	0,097%	35,05 млн

*[Джерело:36]

Як видно з таблиці, серед країн G7 найбільшу частку українського експорту отримали Німеччина та Італія, що пояснюється їхньою активною участю в агропродовольчому та металургійному імпорті. США, Франція та Велика Британія мають менші, але стабільні обсяги, пов'язані переважно з імпортом сировини, ІТ-послуг та сільськогосподарських товарів. Незважаючи на географічну віддаленість, Канада і Японія також входять до переліку торговельних партнерів, хоча й з мінімальними обсягами.

Сільськогосподарська продукція є основним товаром, що експортується з України. У 2023 році країна продала за кордон сільськогосподарської продукції на суму 22 мільярди доларів США. Крім того, значний внесок в експортні надходження робить металургійна промисловість країни. Що стосується послуг, експортованих з країни, то їхня загальна вартість у 2022

році зменшилася до близько дев'яти мільярдів доларів США. Найбільшу частку українського експорту послуг становили телекомунікації та транспорт.

Перспективи зовнішньої торгівлі України залишаються негативними через війну, пошкодження української інфраструктури, виробничого обладнання, транспорту та логістики, а також зростання цін на сировину. Як наслідок, очікується, що основні галузі-експортери, такі як сільське господарство та металургія, скоротять обсяги виробництва та поставок за кордон.[34]

Структура українського експорту свідчить про чітко виражену сировинну спеціалізацію економіки, з перевагою сільськогосподарської та металургійної продукції. Ці категорії визначають конкурентоспроможність України на глобальних ринках та становлять основу зовнішньоторговельного балансу. З огляду на воєнний стан, деякі експортні статті знизилися в обсягах, однак загальний перелік основних товарів залишився незмінним. У таблиці нижче представлено основні категорії товарів, експортованих з України у 2023 році.

З таблиці видно, що домінуючими експортними категоріями залишаються зернові культури, олійні продукти та насіння, які разом становлять понад половину валютних надходжень від експорту. Також важливу роль відіграють метали (залізо, сталь, руди), що підтверджує роль України як постачальника сировини (табл 2.8). Попри бойові дії та логістичні обмеження, значну частку в експорті зберігають електроніка, машинобудування, деревина, а також м'ясо та продукти харчування, що свідчить про адаптацію економіки до умов воєнного часу.

Таблиця 2.8

Експорт України за категоріями (2023)

№	Категорія	Обсяг
1	Зернові культури	\$8.31B
2	Жири та олії тваринного або рослинного походження, продукти розщеплення	\$5.65B
3	Насіння олійних, плоди, зерна, насіння, фрукти	\$2.82B
4	Залізо та сталь	\$2.65B
5	Руди, шлаки та зола	\$1.87B
6	Електричне та електронне обладнання	\$1.66B
7	Деревина, вироби з деревини, деревне вугілля	\$1.49B
8	Відходи харчової промисловості, корми для тварин	\$1.40B
9	Машини, ядерні реактори, котли	\$957.16M
10	М'ясо та їстівні субпродукти	\$892.30M

*[Джерело:35]

У структурі імпорту (рис 2.2) з країн G7 домінують високотехнологічні товари, транспортні засоби, машини, медичне обладнання та фармацевтика. Зростаючий обсяг імпорту пояснюється знищенням частини українського виробничого потенціалу під час війни та необхідністю технологічної модернізації.

Рис. 2.2 Імпорт України за країнами[39]

Таблиця нижче демонструє частку кожної з країн G7 у загальному обсязі імпорту України у 2023 році.

Таблиця 2.9

Частка імпорту України із країн G7 (2023)

Країна	Частка імпорту	\$ дол.
Німеччина	8,0%	\$5.06B
США	4,5%	\$2.87B
Італія	3,6%	\$2.28B
Франція	2,8%	\$1.76B
Велика Британія	1,7%	\$1.09B
Японія	1,4%	\$908.26M
Канада	0,52%	\$326.09M

*[Джерело:39]

Найбільшими імпортерами для України з-поміж країн G7 залишаються Німеччина та США. Німеччина традиційно постачає в Україну промислове обладнання, автомобілі, електротехніку. США — фармацевтику, IT-продукти, енергетичне обладнання та спеціалізовану техніку. Франція, Італія та Велика Британія підтримують стабільний рівень постачань високотехнологічної продукції. У свою чергу, Канада та Японія хоч і мають нижчу частку, але відіграють важливу роль у таких секторах, як медичне обладнання, цифрова електроніка та машинобудування (табл 2.9).

В умовах війни та часткового знищення виробничої інфраструктури Україна значною мірою залежить від імпорту для забезпечення внутрішніх потреб. Основними імпортними категоріями залишаються енергоносії, транспортні засоби, промислове обладнання, а також медичні й фармацевтичні засоби. Це зумовлено необхідністю підтримки економіки, оборонного сектора і населення. Таблиця нижче демонструє структуру імпорту України за категоріями у 2023 році (табл 2.10).

Таблиця 2.10

Імпорт України за категоріями (2023)

№	Категорія	Обсяг
1	Мінеральне паливо, нафта, продукти перегонки	\$10.36B
2	Транспортні засоби, крім залізничного або трамвайного	\$6.97B
3	Електричне та електронне обладнання	\$5.96B
4	Машини, ядерні реактори, котли	\$5.30B
5	Товари, не класифіковані за видами	\$4.92B
6	Пластмаси	\$2.80B
7	Фармацевтична продукція	\$2.14B
8	Оптичні, фото, технічні, медичні прилади	\$1.43B
9	Залізо та сталь	\$1.31B
10	Добрива	\$1.23B

*[Джерело:35]

Найбільшу частку в імпорті займають енергетичні ресурси, зокрема нафтопродукти та газ, що пов'язано зі зруйнованою енергетичною інфраструктурою. Також важливими є транспортні засоби, які імпортуються для армії, волонтерських потреб та цивільного використання. Зростає частка імпорту машин та обладнання, що вказує на поступове оновлення промислових потужностей. Помітне місце займають фармацевтика і медтехніка, що є критично важливими для функціонування системи охорони здоров'я в умовах війни. Структура імпорту свідчить про орієнтацію на технологічне оновлення та відновлення критичних секторів.

Отже, торговельно-економічна взаємодія України з країнами G7 охоплює широкий спектр напрямів — від сировинного експорту й імпорту технологій до стратегічної трансформації регуляторного середовища. Країни G7 виступають не лише економічними контрагентами, а й донорами розвитку, джерелами інновацій і партнерами в реалізації системних реформ. Це визначає їхню важливу роль у процесі адаптації України до глобальних економічних реалій та її євроатлантичної інтеграції.

Інвестиційне співробітництво України з країнами Великої сімки (G7) є ключовим чинником модернізації економіки, впровадження інноваційних

технологій, зміцнення виробничого потенціалу та забезпечення сталого розвитку. У сучасних умовах, коли Україна перебуває в процесі післявоєнного відновлення, іноземні інвестиції та технічна допомога з боку країн G7 набувають критичного значення для забезпечення фінансової стабільності, структурної перебудови та інтеграції у світову економіку. Країни G7 виступають не лише основними донорами офіційної допомоги розвитку (ODA), а й активними інвесторами в стратегічні галузі української економіки – енергетику, агросектор, інфраструктуру, ІТ, машинобудування, освіту, охорону здоров'я. Інвестиції із зазначених країн супроводжуються не лише фінансовими вливаннями, але й передачею управлінських компетенцій, сучасних технологій, кращих практик корпоративного управління, а також розбудовою партнерської інституційної взаємодії.

На сьогодні країни G7 входять до числа основних джерел прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну (табл. 2.11). Статистика свідчить про суттєву концентрацію інвестиційного капіталу саме з цих країн, що підтверджує стратегічність економічного партнерства[22].

Таблиця 2.11

**Обсяг накопичених прямих іноземних інвестицій в Україну з країн
G7 (станом на 01.01.2024, млн дол. США)**

Країна	Обсяг ПІІ в Україну	Частка у загальному обсязі ПІІ, %
Німеччина	7 895	12,6
США	5 470	8,7
Франція	3 820	6,1
Велика Британія	3 525	5,6
Італія	1 488	2,4
Японія	1 064	1,7
Канада	852	1,4
Разом G7	24 114	38,5
Загальний обсяг ПІІ в Україну	62 610	100

*[Джерело: 12]

Німеччина є беззаперечним лідером серед країн G7 за обсягами прямих інвестицій в Україну, насамперед завдяки інвестиціям у промисловість, логістику, автомобільні компоненти, харчову переробку та відновлювану

енергетику. США зосереджують капітал у сфері ІТ, фінансових послуг, оборонного сектору, агротехнологій та логістичних об'єктів. Франція активно інвестує в енергетику, водопостачання та інфраструктуру, зокрема через участь компаній «Total», «ENGIE», «Veolia». Велика Британія представлена банківськими, юридичними та консалтинговими послугами, а також розвитком індустріальних парків. Японія реалізує точкові проєкти у сфері машинобудування, логістики та постачання медичного обладнання.

Україна привертає все більше уваги як ІТ-напрямок. Вона вважається аутсорсинговим напрямком №1 за версією Global Sourcing Association і налічує понад 200 тисяч висококваліфікованих ІТ-фахівців.

Швидко зростаючий ІТ-сектор є однією з найцікавіших та найпривабливіших галузей в Україні, в якій працює понад 4000 технологічних компаній. Він також різноманітний - від нанотехнологій та блокчейну до штучного інтелекту та розробки ігор. 18 українських компаній входять до списку 100 найкращих аутсорсингових компаній за версією Міжнародної асоціації професіоналів аутсорсингу (International Association of Outsourcing Professionals). Понад 100 клієнтів зі списку Fortune 500 та низка інших великих компаній обрали українські ІТ-послуги, серед яких Nasdaq, Amazon, Adobe, SAP, Hotels.com, Vodafone, ING, Microsoft, Allianz, Bosch, KIA, Playbuzz, SAS, Volvo, Viaplay тощо.

Наприклад, українські ІТ-компанії Sigma Software Group та ELEKS допомагають світовій аерокосмічній галузі з автоматизацією продажів і заощаджують сотні мільйонів доларів для авіалайнерів, розробляючи складні системи обліку або впроваджуючи технічні огляди літаків за допомогою дронів. Вони навіть розробляють програмне забезпечення для космічного відеоспостереження.[19]

На фоні повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році країни G7 суттєво збільшили обсяги фінансової підтримки як у формі технічної допомоги, так і у вигляді грантів, кредитів та бюджетної підтримки

(табл. 2.12). У 2022–2023 роках понад 60% усіх надходжень технічної допомоги та грантових коштів в Україну надходило саме від країн G7.

Таблиця 2.12

Загальна сума двосторонньої допомоги Україні за період з 2022 року по 28 лютого 2025 року (млрд дол. США)

Країна	Обсяг підтримки	Форма допомоги
США	114,64	Бюджетна допомога, оборонні витрати, гуманітарка
ЄС (частково G7)	52,08	Макрофінансова допомога, технічні проєкти
Велика Британія	15,16	Гуманітарна, фінансова, військова допомога
Німеччина	17,27	Гуманітарна, інфраструктурна, житлова
Канада	10,3	Кредити, допомога аграріям, переселенцям
Франція	5,17	Медичні проєкти, постачання техніки
Японія	10,53	Постачання медичного обладнання, відновлення
Разом G7	173,1	–

*[Джерело:33]

З 24 січня 2022 року по 28 лютого 2025 року інституції Європейського Союзу (ЄС), такі як Комісія та Рада ЄС, надали Україні близько 52,1 мільярда євро двосторонньої фінансової, гуманітарної та військової допомоги у зв'язку з російським вторгненням, що розпочалося в лютому 2022 року. Найбільша сума допомоги надійшла від США - понад 114 мільярдів євро.

США, Німеччина, Велика Британія та Данія були найбільшими постачальниками військової допомоги Україні. У грошовому еквіваленті двостороння військова допомога США Україні станом на 28 лютого 2025 року сягнула приблизно 64,6 мільярда євро. У рамках цієї допомоги США передали Україні та іншим європейським партнерам понад 7700 зенітних ракет і понад 1600 систем протиповітряної оборони станом на січень 2025 року. Крім того, США доставили в Україну найбільше одиниць гаубичної артилерії M777.

Важливо зазначити, що на середньо- та довгострокову перспективу інвестиційне співробітництво з країнами G7 має всі шанси стати фундаментом для реалізації проєктів повоєнного відновлення. У межах багатосторонніх форматів, таких як Ukraine Recovery Conference, G7 обговорює створення спеціальних інвестиційних фондів, гарантійних механізмів, програм страхування ризиків для інвесторів, банківських програм під держгаранті[6].

Таким чином, інвестиційна та технічна взаємодія з країнами G7 забезпечує не лише капіталізацію окремих галузей економіки, але й виступає каталізатором модернізації управлінських структур, зміни підходів до державної політики, підвищення конкурентоспроможності та соціальної стійкості. З огляду на довіру, політичну підтримку та стратегічну орієнтацію, G7 для України є не просто партнерами, а системоутворюючим фактором у відновленні економіки, наближенні до стандартів ЄС та утвердженні якості інституційного розвитку.

2.3. Основні бар'єри, проблеми та перспективи активізації економічної взаємодії України з країнами G7

Інституційні та регуляторні бар'єри є одними з ключових обмежень у розвитку ефективної економічної співпраці між Україною та країнами Великої сімки (G7). Незважаючи на активізацію зовнішньоекономічної взаємодії, стратегічне партнерство, підтримку України з боку G7 у межах фінансових, політичних і технічних програм, все ж зберігається низка системних бар'єрів, які уповільнюють інтеграцію України до глобального економічного простору, стримують прямі іноземні інвестиції, ускладнюють технологічне співробітництво та знижують ефективність реалізації спільних проєктів. До таких бар'єрів відносять недосконалість правової бази, слабкість інституцій, нестабільність регуляторного середовища, недостатній рівень гармонізації стандартів, проблеми з судочинством, корупційні ризики, низьку передбачуваність податкової політики, неефективність митного адміністрування та обмежену доступність до публічних послуг у цифровому форматі.

Насамперед, інституційні бар'єри пов'язані з якістю державного управління та здатністю національних органів влади забезпечувати послідовну та передбачувану економічну політику. За оцінками міжнародних рейтингів

(табл. 2.13), таких як Worldwide Governance Indicators (WGI), Україна має слабкі позиції за індикаторами «верховенство права», «якість регулювання», «ефективність уряду», що створює високі трансакційні витрати для інвесторів і партнерів з країн G7.

Таблиця 2.13

Позиції України у рейтингу Worldwide Governance Indicators (2023 рік)

Індикатор	Значення (перцентиль), %
Якість регулювання	39,2
Ефективність уряду	37,4
Верховенство права	31,1
Контроль корупції	29,5
Політична стабільність	24,3
Врахування думки громадян та підзвітність	43,2

Такі показники свідчать про обмежену здатність уряду формувати та реалізовувати економічну політику, що відповідає очікуванням іноземних партнерів, зокрема країн G7. Це негативно позначається на інвестиційному кліматі, знижує довіру до інституцій, ускладнює довгострокове планування та реалізацію міжнародних економічних програм.[24]

Окремо слід виділити бар'єри у сфері регуляторного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності (табл. 2.14). Однією з головних проблем залишається нестабільність і складність українського законодавства, зокрема у податковій, митній, валютній, земельній та експортно-імпортній сферах. Часті зміни норм, наявність неузгодженостей між підзаконними актами, правова колізійність, низька якість регуляторного впливу знижують прозорість ведення бізнесу.

Таблиця 2.14

Основні регуляторні бар'єри у співпраці з країнами G7
(аналітичний огляд)

Галузь	Характер бар'єру
Податкове регулювання	Часті зміни ставок, складність адміністрування, неоднозначне трактування норм
Митне оформлення	Тривалі процедури, обмежені цифрові сервіси, ручне регулювання, корупція
Валютне регулювання	Обмеження на транскордонні перекази, складна реєстрація іноземних інвесторів
Земельне законодавство	Обмеження для іноземців, нестабільність оренди, бюрократія
Експортно-імпорتنе регулювання	Нетарифні бар'єри, сертифікація, фітосанітарні норми, несумісність стандартів
Судовий захист	Тривалість розгляду справ, низька довіра до судів, корупційні ризики

Одним із найбільш стримуючих факторів залишається рівень корупції, що створює тіньові бар'єри в усіх без винятку галузях. За рейтингом Transparency International (2023), Україна займає 104 місце серед 180 країн з індексом сприйняття корупції на рівні 36 балів зі 100. Для порівняння, серед країн G7 найгірше значення має Італія — 56 балів, що значно вище українського рівня. Це означає, що ризики неформального тиску, непрозорих процедур, корупційного “податку” є критично високими і стримують партнерів з G7 від участі у складних, капіталомістких проєктах.

Не менш серйозною проблемою є відсутність достатньої гармонізації технічних регламентів, стандартів, систем сертифікації та контролю якості. Попри адаптацію значної частини українського законодавства до норм ЄС у межах Угоди про асоціацію, все ще зберігається значна кількість нормативних бар'єрів, які ускладнюють експорт української продукції до країн G7. Зокрема, відсутність взаємного визнання сертифікатів, застарілі виробничі стандарти, недотримання вимог безпеки або упаковки призводять до затримок поставок, підвищення витрат та відмови від контрактів [24].

Проблеми виникають і в частині цифрової трансформації державного управління. Хоча в останні роки спостерігається позитивна динаміка (створення «Дії», відкритих реєстрів, пілотних цифрових сервісів), цифрова

доступність митних, податкових, дозвільних та реєстраційних процедур усе ще обмежена. Для іноземних контрагентів відсутність уніфікованої електронної взаємодії є серйозним обмеженням у співпраці з українськими партнерами.

Ще однією важливою перешкодою є нерозвиненість механізмів захисту інтелектуальної власності. Попри законодавче закріплення норм TRIPS, на практиці система не забезпечує ефективного переслідування порушників, не має потужних інструментів судового або адміністративного захисту авторських і патентних прав. Це обмежує інноваційну співпрацю, стримує трансфер технологій та створення науково-дослідних спільних центрів з компаніями G7.

Варто також відзначити регуляторні проблеми в сфері державних закупівель. Попри прозору систему Prozorro, реальні бар'єри полягають у складності тендерної документації, частих змінах умов, обмеженому доступі іноземних компаній через вимоги локалізації або неконкурентні практики з боку місцевих органів влади [22].

Таблиця 2.15

Приклади регуляторних бар'єрів у реалізації спільних проєктів з країнами G7

Проєкт/сектор	Країна-партнер	Бар'єр
Модернізація медзакладів у регіонах	Японія	Бюрократія у погодженні тендерів, локальні перепони
Встановлення ВДЕ в ОТГ	Німеччина	Непередбачуваність тарифів, відсутність ринку зелених сертифікатів
ІТ-аутсорсинг	США, Канада	Недостатній захист ІР, подвійне оподаткування доходів
Постачання медтехніки	Франція	Уповільнена сертифікація, відсутність взаємного визнання
Інвестпроєкти в агро	Канада	Земельне питання, складна реєстрація договорів оренди

Таким чином, інституційні та регуляторні бар'єри в Україні мають комплексний характер і вимагають системного реформування, адже саме вони

визначають спроможність країни до ефективної інтеграції у світові економічні процеси (табл. 2.15). Незважаючи на прогрес у низці сфер, ключовим завданням залишається забезпечення стабільності, прозорості, зменшення кількості дозволів, спрощення процедур, впровадження цифрових сервісів та інституційна реформа судової системи. Тільки за таких умов можна очікувати суттєвого зростання довіри з боку країн G7, розширення інвестиційної присутності, нарощування технологічного трансферу та активної участі українських підприємств у глобальних ланцюгах створення доданої вартості.

Потенціал розвитку економічного співробітництва України з країнами Великої сімки (G7) значною мірою визначається поєднанням двох взаємопов'язаних чинників – процесами європейської інтеграції та сучасними безпековими викликами, що трансформують архітектуру міжнародних економічних відносин. Євроінтеграційний курс України, закріплений на рівні Конституції, орієнтує на глибоку політичну, правову та економічну інтеграцію з Європейським Союзом. Водночас, повномасштабна військова агресія Росії проти України, що почалась у 2022 році, створила нову реальність — у якій безпекові, оборонні, енергетичні й економічні питання стали єдиним комплексом політики стійкості та виживання. У цих умовах саме країни G7 виступають головними політичними союзниками України, а також — рушіями структурного розвитку, модернізації та післявоєнного відновлення.[27]

Європейська інтеграція відкриває перед Україною унікальні можливості розширення та поглиблення співпраці з країнами G7. По-перше, чотири з семи держав G7 є членами Європейського Союзу (Німеччина, Франція, Італія та Велика Британія — яка до 2020 року також була частиною ЄС). По-друге, інші країни G7 (США, Канада, Японія) є стратегічними партнерами ЄС і активно долучаються до підтримки розширення європейського простору. Відтак євроінтеграційний поступ України автоматично посилює інституційну, торговельно-економічну, інвестиційну та технічну співпрацю з усією групою G7 [10].

Євроінтеграційна стратегія України передбачає імплементацію понад 70% права ЄС (*acquis communautaire*) у різних сферах – від конкурентної політики до захисту довкілля. Це дає змогу створити спільне правове поле для роботи європейських та інших західних компаній в Україні. У цьому аспекті особливо перспективними виглядають такі сфери співпраці:

- інфраструктура (залізниця, автодороги, порти, аеропорти) – за підтримки європейських інституцій та інвесторів з G7;
- енергетика – інтеграція в ENTSO-E, спільне будівництво ВДЕ, воднева економіка;
- цифрова трансформація – розширення програм з е-урядування, кібербезпеки, цифрової грамотності;
- освіта та наука – участь у програмах Erasmus+, Horizon Europe, створення спільних наукових центрів;
- державне управління – діджиталізація сервісів, посилення інституційної спроможності органів влади.

Таблиця 2.16

**Основні напрями потенційної економічної інтеграції України з G7
у межах євроінтеграції**

Напрямок	Очікувані результати	Країни-партнери G7
Енергетика	Спільні інвестиції у ВДЕ, Smart Grid, водень	Німеччина, Франція, Японія
Інфраструктура	Реконструкція автошляхів, логістичних хабів	США, Канада, Велика Британія
Промисловість	Індустріальні парки, локалізація виробництв	Італія, Німеччина
Аграрний сектор	Глибока переробка, агроплатформи, біоенергетика	Канада, Франція
Освіта і наука	Подвійні дипломи, дослідницькі консорціуми	Франція, Велика Британія
Кібербезпека	Спільні CERT, інвестиції у цифровий захист	США, Японія

У той же час безпекові виклики, з якими зіштовхується Україна, радикально змінили пріоритети міжнародної співпраці. З одного боку, війна

створює ризики для інвестиційного середовища, порушує логістику, призводить до знищення активів. З іншого — вона сформувала новий порядок денний, у якому країни G7 стали гарантами безпеки України та активними учасниками її стратегічної трансформації (табл. 2.16). У цих умовах розвиток оборонно-промислового комплексу, кіберстійкості, логістики, продовольчої безпеки, медичного забезпечення та психологічної підтримки набуває виняткового значення.[32]

Наявність такої співпраці вже має практичні виміри:

- спільні оборонні підприємства (наприклад, заводи із виробництва дронів, боєприпасів) створюються за участі США, Німеччини, Великої Британії;
- понад 40% програм післявоєнного відновлення координуються або фінансуються країнами G7;
- Україна залучена до форматів G7 з питань енергетичної безпеки, цифрової політики, сталого розвитку.

Європейська інтеграція також відкриває можливості для синергії з G7 через участь у колективних проєктах. Наприклад, програма «Rebuild Ukraine» включає створення консорціумів, до яких входять уряди, корпорації та банки країн G7. Це дає змогу отримати фінансування, експертизу, нові технології та ринки збуту.

Окремо слід відзначити нові напрями, які раніше не були характерними для українсько-G7 взаємодії, але мають величезний потенціал (табл 2.17):

- у межах Зеленого курсу ЄС Україна зобов’язалася зменшити викиди, розвивати ВДЕ, карбонові ринки. Це відкриває шлях до спільних проєктів із Канадою, Францією, Німеччиною;
- програми відбудови українських міст, зруйнованих війною, реалізуються за підтримки урядів Італії, Франції, Великої Британії з урахуванням принципів сталого розвитку, інклюзії, зеленої енергетики.

– ІТ, штучний інтелект, квантові обчислення, біотехнології є сферою, де українські фахівці можуть співпрацювати з інститутами G7 для створення спільних рішень.

Таблиця 2.17

**Перспективні напрями українсько-G7 співпраці в умовах
євроінтеграції та безпекових викликів**

Напрямок	Механізми реалізації	Очікувані вигоди для України
Зелене відновлення	Інвестиційні фонди, гранти, зелені облігації	Доступ до фінансування, нові технології
Критична інфраструктура	Міждержавні гарантії, підтримка інституцій	Стійкість мереж, стратегічна автономія
Інтеграція у ринки ЄС	Договори про спільні стандарти	Розширення експорту, спрощення доступу
Безпекова кооперація	Формати G7+Україна, безпекові гарантії	Зменшення ризиків для інвесторів
Технологічна інтеграція	Спільні кластери, наукові платформи	Інновації, нові галузі економіки

Таким чином, потенціал розвитку співпраці України з країнами G7 в умовах євроінтеграції та безпекових викликів є надзвичайно високим. Формування «трикутника взаємодії» Україна–ЄС–G7 створює унікальну конфігурацію економічної інтеграції, інституційного розвитку, доступу до фінансових ресурсів та ринків. Водночас, безпекові ризики, що стали каталізатором змін, дають Україні можливість не лише захищатися, а й змінювати модель економічного розвитку — з сировинної на інноваційно-промислову.

Висновок до розділу 2

Другий розділ "Аналіз економічного потенціалу та зовнішньоекономічної взаємодії України з країнами G7" присвячений детальному розгляду економічних характеристик країн G7, їхньої ролі у світовій економіці, а також аналізу динаміки зовнішньоекономічних зв'язків України з державами G7 у період 2018–2023 років. Крім того, були висвітлені

основні бар'єри, проблеми та перспективи активізації економічної взаємодії України з країнами G7.

Аналіз макроекономічних показників країн G7 показав, що вони є одними з найбільш розвинених економік світу, які відіграють провідну роль у глобальній фінансовій, торговельній, інноваційній та технологічній системах. США є беззаперечним лідером за номінальним ВВП, що становить приблизно чверть світового ВВП. Усі країни G7 мають переважаючу частку сектора послуг у структурі ВВП, хоча Німеччина та Японія також демонструють високу частку промисловості. Важливим аспектом є значні інвестиції країн G7 в інновації, особливо в США, Японії та Німеччині. Сукупний номінальний ВВП країн G7 у 2023 році становив близько 43,2% загального світового ВВП, а їхня частка у глобальному експорті товарів – близько 31,4%, в імпорті – 38,7%.

Щодо зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами G7, то вони є важливим елементом її стратегії та структурної перебудови економіки. Країни G7 є ключовими торговельними партнерами, джерелами інвестицій, фінансової допомоги та технологічного обміну. Протягом останнього десятиліття їх частка у зовнішній торгівлі України коливалася в межах 40%. Основними напрямками українського експорту до G7 є сільськогосподарська продукція та метали. Німеччина та Італія є найбільшими імпортерами української продукції серед країн G7, тоді як Німеччина та США є найбільшими постачальниками імпорту для України.

Інвестиційне співробітництво з G7 визнано ключовим чинником модернізації економіки України та впровадження інноваційних технологій. Станом на 1 січня 2024 року загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну з країн G7 становив \$24,114 млрд, що дорівнює 38,5% від загального обсягу ПІІ. Німеччина є лідером за обсягами ПІІ в Україну. Крім того, країни G7 суттєво збільшили обсяги фінансової підтримки Україні після 2022 року, надавши понад 60% усієї технічної допомоги та грантових коштів. Найбільша допомога надійшла від США.

Водночас існують значні бар'єри для активізації економічної взаємодії, такі як недосконалість правової бази, слабкість інституцій, нестабільність регуляторного середовища, корупційні ризики та проблеми із судовим захистом. Україна має низькі показники за індикаторами "верховенство права" та "контроль корупції" у рейтингу Worldwide Governance Indicators. Подолання цих проблем є критично важливим для подальшого розвитку співпраці з G7.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ G7

3.1. Можливості економічного партнерства України в рамках ключових ініціатив G7

Участь України у глобальних інфраструктурних і цифрових ініціативах країн Великої сімки (G7) поступово набуває стратегічного значення у контексті трансформації економіки, відновлення після воєнних руйнувань, модернізації цифрових сервісів та розбудови стійкої, інноваційної інфраструктури. Після 2022 року країни G7 суттєво активізували свою міжнародну політику в рамках нових форматів підтримки партнерів — особливо у сфері сталого розвитку, цифрової безпеки, енергетичної трансформації, транспортної логістики, кіберсередовища та індустріальних платформ. Україна, як країна-кандидат на членство в ЄС, а також ключовий партнер у системі євроатлантичної безпеки, розглядається G7 не лише як об'єкт допомоги, а як майбутній учасник глобальних проєктів у регіоні Центрально-Східної Європи.

Одним із ключових напрямів співпраці стала участь України в програмі Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGII) — ініціативі, започаткованій на саміті G7 у 2022 році як альтернатива китайському «Один пояс – один шлях» (табл 3.1). Основна мета PGII — мобілізувати щонайменше 600 млрд доларів США до 2027 року для фінансування інфраструктурних, цифрових, енергетичних і соціальних проєктів у країнах-партнерах, включаючи Україну.[29]

Таблиця 3.1

Основні напрями ініціативи PGII та потенційна участь України

Напрямок ініціативи	Опис	Українські пріоритети
Цифрова інфраструктура	Розвиток мереж 5G, кібербезпека, супутниковий зв'язок	Програма «Дія», інтеграція в європейську кібермережу
Енергетичний перехід	ВДЕ, воднева енергетика, декарбонізація	Сприяння розвитку сонячної та вітрової енергетики, H2-проекти
Транспортна логістика	Залізничні, порти, автомагістралі	Оновлення залізничних вузлів, логістика з ЄС
Сталі ланцюги постачання	Інфраструктура для експортно-орієнтованих виробництв	Агроекспорт, порти, хаби в Західній Україні
Критична інфраструктура	Вода, санітарія, охорона здоров'я	Відбудова медичних установ, енергоінфраструктура

Україна вже бере участь у низці підпроектів PGII за підтримки США, Німеччини, Канади та Японії. Наприклад, американська агенція USAID профінансувала оновлення критичної енергетичної інфраструктури на півночі України, включаючи лінії електропередач та цифрові системи диспетчеризації. Крім того, відбувається впровадження цифрових рішень на основі відкритого програмного забезпечення для моніторингу експортних операцій в агросекторі.

Другим важливим напрямом є участь України у цифровому вимірі самітів G7, зокрема у рамках Digital and Tech Ministers' Meetings. У 2023–2024 роках українські делегації неодноразово запрошувалися до участі в обговореннях із питань кібербезпеки, електронного врядування, цифрової довіри та штучного інтелекту (табл 3.2). Партнери з G7 розглядають Україну як модель для створення інклюзивного та адаптивного цифрового суспільства, що здатне функціонувати навіть в умовах воєнного часу [30].

Окремої уваги заслуговує програма G7 Cyber Dialogue with Ukraine, яка включає:

- обмін даними про кіберінциденти;
- підтримку CERT-UA у кооперації з європейськими та американськими кіберцентрами;

- гранти на підвищення кіберстійкості малих і середніх підприємств;
- створення навчального центру з кіберзахисту на базі одного з українських університетів.

Таблиця 3.2

Основні цифрові ініціативи G7 за участі України (2022–2024)

Ініціатива	Суть проєкту	Донор або координатор
G7 Cyber Dialogue	Обмін досвідом, технічна підтримка, інцидент-менеджмент	Великобританія, Японія
Ukraine Digital Resilience Fund	Гранти для кібербезпеки малого бізнесу	Канада
Інтеграція до європейського хмарного простору Gaia-X	Тестові підключення через естонську платформу	Німеччина, Франція
Підтримка цифрової освіти	Створення навчальних модулів із цифрових навичок	Італія, Франція, Велика Британія
5G+ в межах PGII	Попередні дослідження для запуску пілотних зон	Японія, США

Україна активно впроваджує також ініціативу «Відкрита держава» (Open Government), що підтримується країнами G7 та пов'язана з прозорістю, цифровізацією публічних послуг, відкритими даними та боротьбою з корупцією. Програма «Дія» та створення електронних реєстрів є прикладом реалізації цифрової держави, яку G7 позиціонує як модель для інших країн, що розвиваються (табл 3.3).[22]

Участь у цих цифрових проєктах сприяє:

- модернізації державного управління;
- залученню українського ІТ-сектору до глобальних рішень (GovTech, FinTech, EduTech);
- посиленню кіберзахисту державних систем;
- створенню довготривалих партнерств з технологічними компаніями G7.

Таблиця 3.3

**Потенційні напрями розширення цифрової співпраці України та
G7**

Напрямок	Опис перспектив	Країни-лідери серед G7
Електронне врядування	Розвиток послуг типу «Дія» на місцевому рівні	Канада, Великобританія
Хмарні сервіси для уряду	Інтеграція до безпечних дата-центрів	Німеччина, Франція
Цифрова грамотність	Підтримка цифрової освіти в громадах	США, Італія
Стратегія ІІІ	Формування нацстратегії за участі консультантів G7	Японія, США
Е-резидентство	Запровадження для іноземних підприємств	Канада, Велика Британія

Особливого значення набуває поєднання цифрових і фізичних ініціатив. Так, у межах післявоєнного відновлення G7 розглядає інфраструктуру України як частину загальноєвропейських логістичних коридорів — TEN-T, Rail Baltica, Baltic–Black Sea Axis. При цьому цифрові платформи обліку, управління поставками, автоматизації митниці, контролю товарів подвійного призначення створюються за стандартами країн G7.

У 2023–2024 роках за підтримки Німеччини та Франції реалізовано пілотний проєкт інтеграції залізничних перевезень України до європейської логістичної платформи RailNetEurope. Це дозволяє координувати переміщення вантажів із країн G7 через польсько-український кордон із прозорим моніторингом і відстеженням у реальному часі.

Таким чином, участь України у глобальних інфраструктурних і цифрових ініціативах G7 — це не лише стратегічна необхідність, а й ключова точка зростання економічного потенціалу, модернізації управлінських систем, цифрової стійкості та інтеграції у транснаціональні мережі розвитку. Країни G7 не лише фінансують проєкти, а виступають системними партнерами у створенні цифрової екосистеми України, закладаючи основу для побудови відновленої, інноваційної та конкурентоспроможної держави в поствоєнному світі.[27]

Міжнародна фінансова допомога є фундаментальним інструментом підтримки економічної та соціальної стійкості України в умовах війни, глибокої трансформації економіки та руху до євроінтеграції. Після початку повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році питання фінансування критичних функцій держави, забезпечення макроекономічної стабільності, відновлення інфраструктури та підтримки соціально вразливих верств населення стали стратегічними завданнями. У цьому контексті країни Великої сімки (G7) виступили провідними донорами України, координуючи зусилля через механізми двосторонньої допомоги, міжнародні фінансові організації, гарантійні програми та багатосторонні формати. Їхня роль не обмежується простим фінансуванням — вона включає також підтримку інституційної спроможності, прозорості, моніторингу ефективності використання коштів, посилення антикорупційних та реформаторських процесів.[9]

Починаючи з 2022 року, обсяги міжнародної фінансової допомоги Україні зросли до безпрецедентних рівнів. За даними Міністерства фінансів України, загальний обсяг зовнішнього фінансування у 2022–2023 роках перевищив 70 мільярдів доларів США, при цьому понад 60% цих коштів було надано саме країнами G7 у формі грантів, кредитів, бюджетної підтримки, гарантій та технічної допомоги.

Суттєвою особливістю допомоги від G7 є переважання безповоротного фінансування — понад 45% наданої суми становлять гранти. Також важливо відзначити, що більшість програм реалізуються у тісній координації з міжнародними фінансовими інституціями — МВФ, Світовим банком, Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейським інвестиційним банком (ЄІБ).

Україна є активним учасником нової програми Extended Fund Facility (EFF) від МВФ (табл 3.4), ухваленої у 2023 році, яка передбачає підтримку на суму понад 15,6 млрд доларів США протягом 4 років. Ключову роль у забезпеченні цієї програми відіграли країни G7, які виступили гарантами стабільного фінансування, зобов'язавшись надавати супровідні пакети

підтримки. Водночас у межах Мультидонорського координаційного механізму для України (Ukraine Multi-agency Donor Coordination Platform), створеного за ініціативи G7, ведеться постійний облік зобов’язань, платежів, цільового використання коштів[18].

Таблиця 3.4

Головні фінансові інструменти підтримки України з боку G7 (2022–2024 рр.)

Інструмент	Тип фінансування	Основне призначення
Програма EFF МВФ	Кредити	Макрофінансова стабільність, реформи
Trust Fund World Bank (URTF)	Гранти	Відбудова інфраструктури
Ukraine Recovery Platform	Кредитно-гарантійна	Інвестиції у відновлення
Експортно-кредитні гарантії	Страховання, гарантії	Захист інвесторів у зоні ризику
Бюджетна підтримка через USAID	Гранти	Пенсії, освіта, медицина
Макрофінансова допомога Team Europe	Кредити та гранти	Покриття дефіциту бюджету

Водночас фінансова допомога G7 має чітко окреслену реформаторську орієнтацію. Умовами більшості кредитних або грантових програм є впровадження структурних змін у системі управління державними фінансами, боротьбі з корупцією, розвитку цифрового врядування, публічних закупівель, фіскального нагляду та прозорості видатків.[6]

Окремо варто відзначити, що країни G7 виступили головними прихильниками концепції плану післявоєнного відновлення України (Ukraine Recovery Plan). У межах щорічних Ukraine Recovery Conference, G7 активно обговорюють створення Міжнародного фонду для України, спеціального агентства з управління допомогою, цифрового трекінгу платежів та прозорості контрактів. Вже зараз країни G7 підтримують створення в Україні інституційного хабу (наприклад, Recovery Office), який координуватиме міжнародну допомогу відповідно до принципів Paris Declaration (узгодження, результативність, взаємна відповідальність).

Фінансова допомога G7 також формує довгострокові можливості для українського бізнесу. Запровадження гарантійних механізмів дозволяє відновити кредитування малого і середнього підприємництва, що є критичним для збереження зайнятості, нарощування експорту, модернізації виробництва. Також активно працюють механізми експортно-кредитного агентства EDC (Канада), Bpifrance (Франція), JBIC (Японія) та інші — які страхують ризики торгівлі з Україною, знижуючи бар'єри для зовнішньоекономічної діяльності.[21]

Таким чином, підтримка України в контексті міжнародної фінансової допомоги з боку країн G7 має системний, стратегічний і багатформатний характер. Вона не лише забезпечує життєво важливі макроекономічні ресурси, а й спрямована на трансформацію систем управління, посилення інституцій, створення умов для сталого розвитку. Участь України в глобальних ініціативах G7 дозволяє не лише стабілізувати ситуацію, а й закласти основу для модернізації економіки, ефективного відновлення та сталого зростання у середньо- і довгостроковій перспективі.

3.2. Напрями підвищення ефективності економічної інтеграції України в системі G7

Розвиток спільних інноваційних, екологічних та енергетичних проєктів між Україною та країнами Великої сімки (G7) є одним із найважливіших векторів сучасного економічного партнерства. У контексті глобального енергетичного переходу, декарбонізації та впровадження принципів сталого розвитку, G7 ініціюють масштабні програми фінансування зеленої енергетики, технологічних інновацій, кліматичних реформ та цифрових трансформацій, які Україна поступово інтегрує у свій стратегічний порядок денний. Актуальність такого партнерства для України обумовлена не лише потребами післявоєнного відновлення, але й національними пріоритетами у сфері

енергетичної безпеки, розвитку ВДЕ, зниження викидів, збереження природних ресурсів і підвищення енергоефективності.

Починаючи з 2022 року, низка країн G7 – зокрема Німеччина, Японія, Франція, США і Канада – активізували спільні проєкти з Україною в сфері зеленої трансформації, інноваційного виробництва, енергоефективних технологій, цифрових рішень для екомоніторингу, екологічної модернізації промислових підприємств. Більшість цих ініціатив реалізується за участі міжнародних донорів, розвитку кластерів, агентств технічної допомоги, муніципалітетів та приватного сектору.

Особливої уваги заслуговують проєкти в енергетичній сфері (табл 3.5), які мають визначальне значення для енергетичної незалежності України, децентралізації енергосистем, підвищення частки ВДЕ (відновлюваних джерел енергії) та інтеграції в європейський енергоринок.[42]

Таблиця 3.5

Основні напрями спільних енергетичних проєктів між Україною та країнами G7 (2022–2024)

Напрямок	Тип проєкту	Країни G7 – партнери
Розвиток сонячної енергетики	СЕС у громадах, на підприємствах	Німеччина, Канада
Вітроенергетика	Наземні і морські ВЕС	Франція, Велика Британія
Воднева енергетика	Пілотні H2-проєкти, дослідні центри	Японія, Німеччина
Біоенергетика	Біогаз, біомаса, теплогенерація	Італія, США
Енергоефективність у ЖКГ	Тепломодернізація будівель, обладнання	Німеччина, Франція
Smart Grid	Диджиталізація енергосистем	США, Канада, Японія

Значна частина фінансування таких проєктів надходить від GIZ (Німеччина), USAID (США), JICA (Японія), а також від програм, що адмініструються через міжнародні банки – ЄБРР, ЄІБ, Світовий банк. Так, проєкт "Ukrainian Green Cities" за участі Франції та ЄС передбачає створення в Україні десятків муніципальних проєктів енергоефективності з фокусом на

громадський транспорт, утеплення будівель, освітлення, тепломодернізацію шкіл та лікарень.

Окрему категорію становлять інноваційні проекти в галузі ІТ, машинобудування, науки, які реалізуються в партнерстві з країнами G7 шляхом створення R&D центрів, стартап-платформ, технопарків. Україна бере участь у програмах Horizon Europe, що передбачають доступ до грантів на наукові дослідження, зокрема в екологічній і кліматичній тематиці (табл 3.6). Крім того, в умовах війни ІТ-сектор України став ключовим бенефіціаром цифрових інновацій, у тому числі екологічно-орієнтованих (зокрема систем моніторингу довкілля, платформ е-контролю викидів, розрахунків карбонового сліду)[19].

Таблиця 3.6

Спільні інноваційні ініціативи України та країн G7 (2022–2024)

Назва проєкту	Сфера	Партнери з G7	Очікуваний ефект
Hydrogen Valley Ukraine	Воднева енергетика	Японія, Німеччина	Створення водневого кластеру
SmartEcoCity Lviv	Цифрова урбаністика	Франція, Канада	Створення екологічного smart-міста
Digital Monitoring for Waste Management	Екологічний контроль	США	АІ для обліку відходів та забруднень
Greentech Incubator Kyiv	Стартапи/інновації	Велика Британія	Підтримка екологічних стартапів
AI Energy Efficiency Assistant	Енергоефективність	Канада, Японія	Цифровий контроль споживання енергії

Також суттєву роль відіграють екологічні проєкти — особливо ті, що стосуються охорони водних ресурсів, ґрунтів, лісів, контролю промислового забруднення, адаптації до змін клімату. Більшість з них реалізуються на рівні муніципалітетів або областей та фінансуються в межах грантових програм, таких як Life+, EU4Environment, C40 Cities тощо. Країни G7, як-от Канада, Франція, Німеччина, беруть участь у створенні центрів екологічного моніторингу, модернізації очисних споруд, будівництві сортувальних станцій, проєктуванні біоочистки стічних вод [11].

Одним із найбільш перспективних напрямів на 2024–2027 роки є розвиток водневої економіки. Україна має значний потенціал для виробництва зеленого водню завдяки наявності відновлюваних джерел, трубопровідної інфраструктури та близькості до європейського ринку. У цьому контексті ведеться співпраця з Німеччиною, Японією, Францією щодо тестування водневих хабів, створення демонстраційних потужностей, інтеграції в загальноєвропейську стратегію Hydrogen Corridor Central Europe.

Водночас, участь України у глобальній кліматичній політиці, яку просуває G7, передбачає гармонізацію екологічного законодавства, підготовку до вуглецевого податку (CBAM), моніторинг парникових газів, створення вуглецевого ринку. Це відкриває нові можливості залучення "зеленого" фінансування — зелених облігацій, ESG-інвестицій, кліматичних фондів[37].

Таким чином, розвиток спільних інноваційних, екологічних та енергетичних проєктів з країнами G7 — це не лише важливий етап у відновленні після війни, але й стратегічний інструмент модернізації економіки України. Участь у таких ініціативах дозволяє залучати передові технології, забезпечувати стаке зростання, зменшувати залежність від викопного палива, формувати нові сектори економіки та інтегрувати Україну до глобальних ланцюгів вартості на засадах екологічної безпеки та енергетичної незалежності. Співпраця в цій площині дає змогу побудувати сучасну модель економіки майбутнього — інноваційну, екологічно стійку, енергоефективну і глобально конкурентоспроможну.

Гармонізація законодавства України із законодавчими стандартами країн Великої сімки (G7), а також поліпшення ділового клімату в умовах післявоєнної трансформації економіки є критично важливими передумовами для поглиблення економічної інтеграції, активізації інвестиційної діяльності та ефективної участі у глобальних ланцюгах доданої вартості. З урахуванням стратегічного курсу України на членство в Європейському Союзі та розвитку багаторівневого партнерства з G7, гармонізація нормативної бази та створення сприятливого бізнес-середовища набувають не лише економічного, а й

геополітичного значення. Країни G7 виступають не лише основними донорами відновлення, а й ключовими інвесторами, тому забезпечення прозорості, правової визначеності, зниження регуляторного тиску та зростання довіри до українських інституцій є головними вимогами до української сторони.

Гармонізація законодавства (табл 3.7) охоплює широку сукупність правових сфер – від корпоративного управління, захисту прав інвесторів, оподаткування, трудових відносин до екологічних стандартів, регулювання цифрової економіки, фінансового сектору, конкурентного права та публічних закупівель. Вона передбачає адаптацію українських норм до *acquis communautaire* (права ЄС), а також узгодження з міжнародними правилами та рекомендаціями, які підтримують G7, зокрема OECD, FATF, WTO, Basel Committee, UNCTAD[24].

Таблиця 3.7

**Ключові напрямки гармонізації українського законодавства з
практиками G7**

Сфера регулювання	Гармонізовані або адаптовані норми	Стандарти або організації G7
Корпоративне управління	Закон «Про акціонерні товариства», Кодекс корпоративного управління	OECD Principles of Corporate Governance
Антикорупційна політика	НАБУ, НАЗК, електронне декларування, реєстр бенефіціарів	GRECO, UNODC
Публічні закупівлі	Система Prozorro, відкриті торги	WTO GPA, EU Directives
Фінансовий моніторинг	Закон про AML/CFT, реєстрація транзакцій	FATF Recommendations
Цифрова економіка	Закон «Про електронні комунікації», «Про захист персональних даних»	GDPR, EU Digital Markets Act
Трудові відносини	Новий Трудовий кодекс, права на гнучку зайнятість	ILO, рекомендації Світового банку
Податкове адміністрування	БЕПС, Міжнародні угоди про уникнення подвійного оподаткування	OECD Tax Treaties, Transfer Pricing Guidelines

На практиці гармонізація законодавства дає змогу знижувати бар'єри для інвесторів, підвищує прозорість регуляторного середовища та формує конкурентні переваги. Завдяки реформі корпоративного управління Україна увійшла до переліку країн, які впровадили мінімальні вимоги прозорості,

незалежності наглядових рад, розкриття інформації про власників і кінцевих бенефіціарів. Запровадження цифрових інструментів у публічних закупівлях – Prozorro, Prozorro Market, Dozorro – дозволило суттєво зменшити корупційні ризики, а також підвищити ефективність витрачання коштів, що є особливо важливим у контексті використання міжнародної допомоги.[22]

Разом з тим, гармонізація має бути доповнена структурними змінами у сфері ведення бізнесу (табл 3.8). Україна продовжує здійснювати реформи щодо полегшення процедур реєстрації підприємств, захисту інвесторів, вдосконалення дозвільної системи, доступу до кредитів, захисту прав власності. Значною мірою ці зміни базуються на рекомендаціях G7, а також структурних маяках програм МВФ та Світового банку, які підтримуються країнами G7.

Крім того, формується система гарантій прав інвесторів, у тому числі через участь у міжнародному арбітражі (ICSID), дотримання міжнародних договорів про захист інвестицій, запровадження механізму компенсації збитків. Окремо слід зазначити про створення Інвестиційного Меню України (Ukraine Invest Menu) – це цифрова база даних потенційних проєктів, яка відповідає інтересам G7 у сферах зеленої енергетики, транспорту, ІТ, виробництва.

Таблиця 3.8

Ключові бар'єри для бізнесу, що залишаються та шляхи їх усунення

Проблема	Вплив на бізнес	Запропоновані рішення
Нестабільність законодавства	Високі ризики, неможливість прогнозування	Введення мораторію на податкові зміни
Недовіра до судової системи	Нерівні умови захисту інвестора	Створення інвестиційного арбітражу
Бюрократія у дозвільних процедурах	Затримка проєктів, втрати коштів	Електронізація всіх дозволів
Подвійне оподаткування	Відтік капіталу, уникнення інвестицій	Ратифікація нових конвенцій з G7
Обмежений доступ до фінансування	Неможливість масштабування малого бізнесу	Гарантії для банків та лізингових структур

Таким чином, узгодження нормативного середовища та створення передбачуваного ділового клімату є ключовими умовами для ефективного стратегічного партнерства України з країнами G7. Гармонізація законодавства не є лише формальністю — це основа для реального зростання інвестицій, сталого розвитку підприємництва, модернізації економіки та інтеграції в цивілізовану світову економічну систему. На сучасному етапі такі зміни мають стати пріоритетом державної політики, і саме завдяки підтримці G7 їх реалізація стає не тільки можливою, а й незворотною.

3.3. Прогнозні оцінки співпраці України з G7 у поствоєнний період: виклики та очікувані результати

Прогноз розвитку торговельно-економічних відносин України з країнами Великої сімки (G7) у період 2025–2030 років ґрунтується на комплексному поєднанні кількох ключових чинників: зміни глобальної економічної архітектури після повномасштабного вторгнення РФ, активізації процесів європейської та євроатлантичної інтеграції України, переходу до поствоєнної моделі відновлення та структурної модернізації економіки, а також стратегічного курсу G7 на підтримку демократичних партнерів через інвестиційні, фінансові й технологічні механізми. Торговельно-економічне партнерство з G7 поступово трансформується із простого двостороннього обміну в інструмент довготривалої інтеграції України до глобальних виробничо-інвестиційних ланцюгів з високою доданою вартістю, технологічним розвитком та сталим зростанням.

Очікується, що до 2030 року структура українського експорту в країни G7 (табл. 3.9) буде зміщуватись від сировинної залежності (зерно, руда, напівфабрикати) до більшої частки продукції машинобудування, агропереробки, фармацевтики, ІТ-послуг, продукції з високим ступенем переробки.[40]

Таблиця 3.9

**Прогнозна структура експорту України до країн G7 у 2025–2030 рр.
(% у загальному обсязі експорту)**

Категорія продукції	2025 рік	2027 рік	2030 рік
Аграрна сировина	28%	24%	19%
Продукти агропереробки	12%	16%	20%
Металургія та рудна сировина	25%	21%	18%
Машинобудування	9%	13%	18%
Фармацевтика, медичні вироби	2%	4%	6%
ІТ-послуги, програмне забезпечення	7%	9%	12%
Інше	17%	13%	7%

*[Джерело:40]

Зі сторони імпорту (табл 3.10) прогнозується нарощування постачань високотехнологічного обладнання, компонентів для відбудови інфраструктури, систем енергозбереження та "чистих" технологій, що пов'язано з інтеграцією України в європейський простір і реалізацією водневих, цифрових, логістичних та оборонно-промислових проєктів у кооперації з G7.

Окремим трендом стане розширення цифрової торгівлі, зокрема в сфері ІТ-аутсорсингу, хмарних послуг, програмних платформ, які не потребують фізичного переміщення товарів, але є основою нової економіки.

Таблиця 3.10

**Прогнозні обсяги товарообігу України з країнами G7 у 2025–2030
рр. (млрд дол. США)**

Країна	2025 (прогноз)	2027 (прогноз)	2030 (прогноз)
США	6,5	8,2	11,0
Німеччина	8,8	11,5	14,7
Велика Британія	3,9	5,0	6,3
Франція	2,6	3,4	4,8
Японія	1,8	2,7	3,5
Італія	3,2	4,3	5,7
Канада	2,0	2,6	3,5
Загалом G7	28,8	37,7	49,5

[Джерело: 41]

Також очікується створення системи електронного документування експортно-імпортних операцій, що дозволить спростити логістичні операції, зменшити витрати, а також підвищити прозорість процедур на українському кордоні.

Нарощування обсягів торгівлі можливе і завдяки новим логістичним маршрутам – зокрема розвитку транспортного коридору Балтійське море – Чорне море – Середземне море. Країни G7, особливо Німеччина та Франція, вже висловили зацікавленість у модернізації українських портів, залізниць, прикордонних терміналів, що дозволить розширити фізичні можливості для переміщення товарів.[38]

Умовою реалізації таких прогнозів є водночас зміцнення інституційної спроможності держави, усунення залишкових регуляторних бар'єрів, забезпечення правової захищеності, прискорення митних процедур, а також гармонізація стандартів якості (табл. 3.11). На цьому акцентують і програми технічної допомоги, що реалізуються за підтримки G7 (EU4Business, GIZ, JICA).

Таблиця 3.11

**Основні драйвери зростання торговельно-економічних відносин
України з G7 у 2025–2030 рр.**

Драйвер	Очікуваний ефект
Інтеграція України в Єдиний ринок ЄС	Зниження торгових бар'єрів, лібералізація тарифів
Впровадження цифрової митниці	Спрощення процедур, зменшення черг та зловживань
Диверсифікація експортної структури	Зростання обсягів торгівлі з доданою вартістю
Впровадження угод про взаємне визнання стандартів	Зменшення витрат на сертифікацію
Розвиток інфраструктури логістики	Зростання пропускної спроможності кордонів
Розширення експортного фінансування	Підвищення доступу до ринків G7

[Джерела: 22, 24]

Таким чином, прогноз на період 2025–2030 років є позитивним як за обсягами торгівлі, так і за якісною структурою товарообігу. Україна має всі

підстави перетворитись із сировинного постачальника на повноцінного партнера в індустріальних і цифрових ланцюгах з країнами G7. Важливу роль у цьому процесі відіграє стратегічна взаємодія в межах проєктів з відбудови, цифровізації, модернізації виробництва, зниження вуглецевого сліду, розвитку логістики та інтеграції у правила СОТ, ЄС, OECD. У разі збереження темпів реформ і повноцінної безпекової стабілізації Україна може подвоїти свій товарообіг з G7 до 2030 року та посісти одне з ключових місць серед постачальників промислової, аграрної, ІТ та енергетичної продукції на ринках цих країн.

Сталий розвиток стратегічного партнерства між Україною та країнами Великої сімки (G7) у найближчі роки залежить не лише від наявних політичних домовленостей, фінансової підтримки та потенціалу економічної інтеграції, але й від усвідомлення та ефективного управління ключовими ризиками, які можуть уповільнити або навіть підірвати очікувану динаміку взаємодії. Серед них — безпекові виклики, економічна вразливість, інституційні обмеження, геополітична нестабільність, соціальні дисбаланси, а також внутрішньополітична невизначеність. Аналіз цих чинників у поєднанні з передумовами для довгострокової взаємодії дозволяє сформулювати реалістичне уявлення про перспективи поглиблення українсько-G7 партнерства у сфері торгівлі, інвестицій, цифрової трансформації, енергетики, екології та безпеки.

Одним із ключових ризиків (табл. 3.12) залишається тривала збройна агресія Російської Федерації проти України, яка не лише ставить під загрозу безпеку цивільної інфраструктури та транспортної логістики, а й формує перманентний рівень стратегічної невизначеності для інвесторів. Хоча підтримка України з боку країн G7 у військовому та політичному форматі є безпрецедентною, повноцінне післявоєнне відновлення потребує гарантій довгострокової стабільності. У зв'язку з цим, формування системи безпекових зобов'язань, включаючи двосторонні пакти, участь у G7+Україна форматах,

розвиток оборонно-промислової кооперації є критично важливими передумовами для збереження темпів економічного партнерства.[20]

Таблиця 3.12

**Основні ризики для стратегічного партнерства України з країнами
G7**

Категорія ризику	Характер впливу	Механізм нейтралізації
Воєнно-політичний	Руйнування інфраструктури, логістичних шляхів	Двосторонні безпекові угоди, G7+ платформи
Економічний	Зниження ВВП, бюджетний дефіцит	Макрофінансова допомога, EFF МВФ, донорські пакети
Інституційний	Недовіра до судової системи, слабкий захист прав власності	Судова реформа, корпоративна прозорість
Геополітичний	Загострення відносин США–Китай, НАТО–РФ	Мультивекторна дипломатія, регіональні формати
Соціальний	Масова еміграція, нестача кадрів	Освітня реформа, підтримка малого бізнесу
Енергетичний	Атаки на енергетичну інфраструктуру	Децентралізація, ВДЕ, міжнародні інвестиції
Корупційний	Ризики нецільового використання допомоги	Prozorro, аудит, цифровий контроль

Окрім ризиків, є і ряд фундаментальних передумов, які формують надійне підґрунтя для сталого стратегічного партнерства між Україною та G7. Передусім це — юридично закріплений європейський та євроатлантичний курс України, її участь у програмах політичної асоціації з ЄС та G7, реалізація Угоди про асоціацію, впровадження *acquis communautaire*, адаптація регуляторного середовища до вимог міжнародних ринків. Крім того, високий рівень суспільної підтримки інтеграції із Заходом, значний людський капітал у сфері ІТ, науки, інженерії, наявність природних ресурсів та геостратегічне положення (табл. 3.13) роблять Україну важливим елементом для G7 у формуванні нової архітектури глобального лідерства.[29]

Таблиця 3.13

Передумови сталого партнерства України з G7

Передумова	Вплив на партнерство
Європейський інтеграційний вектор	Наближення до стандартів G7 у законодавстві та економіці
Високий рівень людського капіталу	Підвищення якості спільних ІТ, наукових та промислових проєктів
Післявоєнна відбудова	Створення нових ринків і секторів економіки
ВДЕ-потенціал і стратегічне розташування	Інтерес G7 до логістики, енергетики, експортних хабів
Гарантії прозорості (Prozorro, e-Data)	Мінімізація ризиків неефективності фінансування
Участь у програмах Світового банку та МВФ	Підвищення довіри інвесторів та доступу до ринків

Окрему роль у довгостроковій стабільності партнерства відіграють механізми колективного планування та координації, зокрема Мультидонорська платформа для відновлення України, Ukraine Recovery Platform, партнерські саміти (URC), а також плани дій з цифровізації, оборонного партнерства, енергетики та інновацій. Саме в цих форматах узгоджуються цілісні програми з досягнення цілей сталого розвитку, цифрової інклюзії, гендерної рівності, трансформації освіти, модернізації охорони здоров'я, розвитку підприємництва.

Прогноз розвитку такого партнерства до 2030 року передбачає розширення участі України в багатосторонніх інституціях (OECD, G20, Рамкова конвенція ООН зі зміни клімату), впровадження ESG-стандартів у державну політику, формування національного механізму оцінки ефективності використання допомоги та кредитів.[38]

Однією з важливих умов стабільного партнерства є управління очікуваннями сторін. Країни G7 очікують від України виконання зобов'язань щодо реформ, прозорості, відповідального використання фінансів. Україна, своєю чергою, розраховує на довгострокову підтримку не лише в грошовому вимірі, а й через відкриття ринків, передачу технологій, участь у колективних ініціативах, безпекові гарантії.

Таким чином, стратегічне партнерство України з країнами G7 у 2025–2030 роках має всі шанси стати інституційною основою нової системи регіональної безпеки, стійкого економічного зростання та інклюзивного розвитку. Водночас, його стійкість залежатиме від здатності української держави долати системні ризики, забезпечувати цілеспрямовану реформаторську динаміку та залишатись прогнозованим і відкритим партнером на глобальній арені. Успішна реалізація цієї моделі дозволить перетворити Україну на одного з ключових учасників світового економічного процесу, інтегрованого в ціннісну та інституційну систему розвинених демократій G7.

Висновок до розділу 3

У третьому розділі "Перспективи та пріоритетні напрями економічного співробітництва України з країнами G7" було розглянуто можливості економічного партнерства України в рамках ключових ініціатив G7, напрями підвищення ефективності економічної інтеграції України в системі G7, а також прогнозні оцінки співпраці України з G7 у поствоєнний період з урахуванням викликів та очікуваних результатів.

Розділ підкреслює стратегічне значення участі України у глобальних інфраструктурних і цифрових ініціативах G7, таких як Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGII), спрямованої на мобілізацію \$600 млрд до 2027 року для фінансування інфраструктурних, цифрових, енергетичних та соціальних проєктів. Україна вже бере участь у низці підпроєктів PGII, зокрема у сфері оновлення енергетичної інфраструктури та впровадження цифрових рішень в агросекторі. Також важливою є участь України у цифровому вимірі самітів G7, включаючи Digital and Tech Ministers' Meetings та програму G7 Cyber Dialogue with Ukraine, що сприяє модернізації державного управління, посиленню кіберзахисту та розвитку довготривалих партнерств з технологічними компаніями G7.

Міжнародна фінансова допомога від G7 є фундаментальним інструментом підтримки України, забезпечуючи макроекономічну стабільність та відновлення інфраструктури. За 2022-2023 роки понад 60% зовнішнього фінансування України надійшло від країн G7 у формі грантів, кредитів та бюджетної підтримки. Ця допомога має чітко окреслену реформаторську орієнтацію, підтримуючи структурні зміни в державному управлінні, боротьбі з корупцією та цифровізації.

Значний потенціал має розвиток спільних інноваційних, екологічних та енергетичних проєктів з G7, що відповідає потребам післявоєнного відновлення України та її національним пріоритетам у сфері енергетичної безпеки та декарбонізації. Зокрема, ведеться співпраця у розвитку сонячної та вітрової енергетики, водневої енергетики, біоенергетики та енергоефективності. Інноваційні проєкти реалізуються у співпраці з G7 через створення R&D центрів, стартап-платформ та технопарків. Екологічні проєкти, що стосуються охорони водних ресурсів, ґрунтів та контролю забруднення, також активно підтримуються країнами G7.

Гармонізація законодавства України зі стандартами G7 та поліпшення ділового клімату визначені як критично важливі передумови для поглиблення економічної інтеграції. Це включає адаптацію норм у сферах корпоративного управління, антикорупційної політики, публічних закупівель, фінансового моніторингу та цифрової економіки. Прогнозується, що у 2025–2030 роках структура українського експорту до країн G7 зміщуватиметься від сировинної залежності до продукції з більшою доданою вартістю, такою як машинобудування, агропереробка, фармацевтика та ІТ-послуги. Прогнозується також зростання товарообігу України з G7 майже вдвічі до 2030 року.

Незважаючи на значні перспективи, існують ключові ризики, такі як тривала збройна агресія, економічна вразливість, інституційні обмеження та корупція. Однак, є також фундаментальні передумови для сталого партнерства, включаючи європейський та євроатлантичний курс України, високий рівень

людського капіталу та геостратегічне положення. Успішна реалізація цього партнерства дозволить Україні перетворитись на ключового учасника світового економічного процесу, інтегрованого в ціннісну та інституційну систему розвинених демократій G7.

ВИСНОВКИ

1. Було чітко встановлено, що країни G7 відіграють провідну роль у формуванні глобального економічного порядку, визначаючи нормативні, технологічні та інституційні рамки світового розвитку. Сучасна міжнародна економіка все більше орієнтується не лише на традиційні ринкові механізми, а й на формування міцних політико-стратегічних альянсів, які базуються на спільних цінностях, правових стандартах та прозорих інститутах. У цьому контексті, G7, безперечно, закладає основу для довготривалих інтеграційних моделей, де визначальними є не тільки економічні показники, але й такі фундаментальні принципи, як демократія, верховенство права, ефективність державного управління та відданість сталому розвитку. Було підкреслено, що G7, об'єднуючи найбільш розвинені індустриальні демократії світу, демонструє значний вплив, виробляючи приблизно 43,2% загального світового ВВП у 2023 році та контролюючи значну частку світової торгівлі (близько 31,4% експорту та 38,7% імпорту). Це зумовлює їхній значний вплив на світові фінансові ринки, діяльність міжнародних організацій та формування глобальних стандартів регулювання.

2. Зауважено, що економічне співробітництво між державами є багатовимірним процесом, що охоплює широкий спектр зв'язків, які сприяють ефективній інтеграції у світову економіку, стимулюють інновації, розвиток інфраструктури та підвищення соціального добробуту. До основних форм співробітництва належать міжнародна торгівля, інвестиційна, фінансова, виробнича, інноваційна, науково-технічна та інституційна взаємодія.

3. Аналізуючи зовнішньоекономічні зв'язки України з країнами G7, було встановлено, що держави Великої сімки є одними з найважливіших торговельних та інвестиційних партнерів України. Їхня сукупна частка у зовнішній торгівлі України протягом останнього десятиліття коливалася у межах 40%, а частка у прямих іноземних інвестиціях становить понад 45%. Було визначено, що Німеччина, США, Велика Британія, Франція та Канада є

найактивнішими партнерами. Хоча структура українського експорту до G7 все ще переважно орієнтована на сировинну продукцію, таку як агропродукція, металургія та руда, спостерігається позитивна динаміка зростання експорту товарів з високою доданою вартістю, зокрема IT-послуг, інженерних рішень та продукції агропереробки. Сільськогосподарська продукція залишається основним товаром експорту України. У структурі імпорту з країн G7 домінують високотехнологічні товари, транспортні засоби, машини, медичне обладнання та фармацевтика. Зростаючий обсяг імпорту пояснюється руйнуванням частини українського виробничого потенціалу внаслідок війни та нагальною потребою у технологічній модернізації.

4. Було підкреслено, що країни G7 суттєво збільшили обсяги фінансової підтримки Україні після повномасштабного вторгнення у 2022 році, надавши понад 60% усієї технічної допомоги та грантових коштів. Ця допомога має чітко окреслену реформаторську орієнтацію.

5. У роботі сформовано прогностні сценарії розвитку торговельно-економічних відносин України з країнами G7 до 2030 року. Ці сценарії передбачають можливе зростання товарообігу майже вдвічі за рахунок структурної модернізації експорту, покращення логістики, угод про взаємне визнання стандартів та активної участі України у глобальних ланцюгах доданої вартості. Визначено ключові напрями такої співпраці, серед яких розвиток інфраструктури, цифрової економіки, інноваційної промисловості, зеленої енергетики, водневої економіки, оборонної промисловості та діджиталізації державного управління. Зокрема, участь України в програмі Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGII) набуває стратегічного значення.

6. Значну увагу приділено аналізу інституційних передумов для сталого партнерства, включаючи гармонізацію законодавства, покращення ділового клімату, боротьбу з корупцією та впровадження прозорих інструментів моніторингу використання допомоги, таких як Prozorro, e-Data та цифрові аудит-системи. Вважається за доцільне зазначити, що, попри

наявність серйозних безпекових загроз, економічної вразливості та потенційно повільних темпів реформ, було ідентифіковано низку критичних передумов, які створюють міцну основу для довгострокової взаємодії України з G7. До цих передумов належать високий рівень суспільної підтримки євроінтеграційного курсу, значний людський капітал, особливо у сферах ІТ, науки та інженерії, геостратегічне положення України, її готовність до цифрової трансформації економіки та декарбонізації, а також плідна інституційна співпраця з міжнародними структурами (OECD, МВФ, Світовий банк, USAID, JICA, GIZ та інші).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аракелян М., Бехруз Х., Ківалова Т., Акіменко Ю., Войтович П. Система міжнародних економічних правовідносин та право Внутрішнього ринку: навчально-методичні посібники / Одеса, 2023- URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5dde9097-f0f6-4075-88fe-b1cfc0ce8820/content>
2. Звіт Світового банку. Global Economic Prospects, January 2023. – URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>
3. Луців Р.С., Кузьменко О.М., Яценко О.В. Роль міжнародних фінансових інституцій в стабілізації національної економіки : стаття, 2024- URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/388> (Дата звернення: 04.05.2025)
4. Осіпова Л.В. Вплив глобалізації на сучасні економічні моделі: нові виклики та можливості: стаття / Осіпова Л.В., 2024- URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4590/4533> (Дата звернення: 04.05.2025)
5. About the G7, G7 Italia 2024, Presidency of the Council of Ministers - URL: <https://www.g7italy.it/en/about-g7/> (Дата звернення 15.04.2025)
6. Advancing Ukraine’s Reconstruction through G7 Leadership: Launching a G7 Fund for Ukraine’s Recovery – 2025 – URL: https://cdn.ceps.eu/wp-content/uploads/2025/04/TF4_Akhvlediani_9bTpUOi.pdf (Дата звернення: 15.05.2025)
7. Agriculture in Ukraine – statistics&facts – 2024 – URL: <https://www.statista.com/topics/12302/agriculture-in-ukraine/#topicOverview> (Дата звернення: 30.04.2025)
8. Annual inflation rates in G7 countries from 2000 to 2023 – 2024 – URL: <https://www.statista.com/statistics/1370909/inflation-g7/> (Дата звернення 01.05.2025)

9. AP News. Лідери G7 погодились надати Україні мільярди, забезпечені замороженими активами Росії. – 2024. – URL: <https://apnews.com/article/39d8619f083600651fabe46b4548716d> (дата звернення: 01.05.2025).
10. Economic Cooperation, Social Science - URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/economic-cooperation#:~:text=In%20subject%20area%3A%20Social%20Sciences,commerce%2C%20privacy%2C%20and%20encryption.> (15.04.2025)
11. FACT SHEET: President Biden and G7 Leaders Launch Build Back Better World (B3W) Partnership White House, June 11, 2021 – URL: <https://g7.utoronto.ca/summit/2021cornwall/210611-whitehouse-b3w-launch.html>
12. Foreign Direct Investment - Country rankings - 2023 - URL: https://www.theglobaleconomy.com/rankings/foreign_direct_investment/G7/ (Дата звернення: 07.05.2025)
13. G7 Cornwall Summit Communiqué, 2021 – URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/06/13/2021-g7-leaders-communique/>
14. G7 countries' share of the world's gross domestic product (GDP) from 2000 to 2024, by country – 2024 – URL: <https://www.statista.com/statistics/1370614/g7-country-gdp-share-world/> (Дата звернення: 28.04.2025)
15. G7. Joint Declaration of Support for Ukraine. – European Council, 2023. – URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/07/12/g7-joint-declaration-of-support-for-ukraine/>
16. G7. Leaders' Statement on Ukraine. – Hiroshima : G7 Summit, 2023. – 4 p.
17. GDP per capita, World Bank – 2024 – URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD> (Дата звернення: 01.05.2025)

18. IMF. Ukraine: Request for an Extended Arrangement Under the Extended Fund Facility. Country Report No. 23/104. – Washington D.C. : International Monetary Fund, 2023. – 102 p. – URL: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2023/03/31/Ukraine-Request-for-an-Extended-Arrangement-Under-the-Extended-Fund-Facility-and-Review-of-531687>

19. Leading IT Destination – 2024 – URL: <https://ukraine.ua/invest-trade/it-ukraine/> (Дата звернення: 30.04.2025)

20. OECD. Council Recommendation on the OECD's Contribution to Securing Strong, Sustainable, Inclusive and Resilient Economic Recovery [Електронний ресурс]. – 2023. – Режим доступу: [https://one.oecd.org/document/C\(2023\)16/REV6/en/pdf](https://one.oecd.org/document/C(2023)16/REV6/en/pdf) , вільний.

21. OECD. Economic Survey of Ukraine 2025. – Paris : OECD Publishing, 2025. – 109-120 p.

22. OECD. Economic Survey of Ukraine 2025. – Paris : OECD Publishing, 2025. – 35-45 p.

23. OECD. Economic Survey of Ukraine 2025. – Paris : OECD Publishing, 2025. – 80-85 p.

24. OECD. Economic Survey of Ukraine 2025. – Paris : OECD Publishing, 2025. – 89-98 p.

25. OECD, Employment by activity - URL: <https://www.oecd.org/en/data/indicators/employment-by-activity.html?oecdcontrol-40985420ae-var3=1955> (Дата звернення 02.05.2025)

26. OECD, Export and Imports - 2025 - URL: https://oec.world/en/profile/international_organization/oecd (Дата звернення: 04.05.2025)

27. Peterson Institute for International Economics. Україні потрібна стійка підтримка від G7. – 2024. – URL: <https://www.piie.com/blogs/realtime-economics/2024/ukraine-needs-durable-commitment-support-g7> (дата звернення: 01.05.2025).

28. Proportions of economic sectors in the gross domestic product (GDP) - 2025 - URL: <https://www.statista.com/statistics/264653/proportions-of-economic-sectors-in-gross-domestic-product-gdp-in-selected-countries/> (Дата звернення 02.05.2025)
29. Recovery and reconstruction of Ukraine – 2024 – URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/recovery-and-reconstruction-ukraine_en (Дата звернення: 03.05.2025)
30. Reuters. G7 commits to \$32 bln in budget support for Ukraine in 2023. – 2022. – URL: <https://www.reuters.com/world/g7-commits-32-bln-budget-support-ukraine-2023-2022-12-22/>
31. Research and development expenditure, World Bank – URL: <https://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS> (Дата звернення: 30.04.2025)
32. Russia-Ukraine war 2022-2025 – 2025 – URL: <https://www.statista.com/topics/9087/russia-ukraine-war-2022/#topicOverview> (Дата звернення: 30.04.2025)
33. Total bilateral aid allocations to Ukraine between January 24, 2022 and February 28, 2025, - URL: <https://www.statista.com/statistics/1303432/total-bilateral-aid-to-ukraine/> (Дата звернення: 13.05.2025)
34. Trade in Ukraine – statistics&facts – 2024 – URL: <https://www.statista.com/topics/9381/trade-in-ukraine/#topicOverview> (Дата звернення: 30.04.2025)
35. Ukraine (UKR) exports, imports and trade partners | The Observatory of Economic Complexity – 2023 – URL: <https://oec.world/en/profile/country/ukr?selector343id=Export>
36. Ukraine Exports by country – 2024 – URL: <https://tradingeconomics.com/ukraine/exports-by-country> (Дата звернення: 28.04.2025)

37. Ukraine Facility Plan – Ukraine Plan 2024-2027. – 2024 – 14-35 . URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/ukraine-facility-plan.pdf> (Дата звернення: 01.05.2025)
38. Ukraine Facility Plan – Ukraine Plan 2024-2027. – 2024 – 40-70. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/ukraine-facility-plan.pdf> (Дата звернення: 01.05.2025)
39. Ukraine Imports by country – 2024 – URL: <https://tradingeconomics.com/ukraine/imports-by-country> (Дата звернення: 28.04.2025)
40. Ukraine updates its export strategy — with a focus on processing – 2025 - URL: <https://odessa-journal.com/ukraine-updates-its-export-strategy--with-a-focus-on-processing> (Дата звернення: 13.05.2025)
41. Ukraine's National Export Strategy by 2030: key priorities by the Ministry of Economy – 2025 – URL: <https://www.bdo.ua/en-gb/insights-1/information-materials/2025/ukraine%E2%80%99s-national-export-strategy-by-2030> (Дата звернення: 15.05.2025)
42. UNCTAD. World Investment Report 2023: Investing in Sustainable Energy for All. – Geneva : United Nations, 2023. – 232 p. – URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023>
43. What does the G7 do? – 2024 – URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/what-does-g7-do> (Дата звернення 01.05.2025)

АНОТАЦІЯ

Кужим К.К. Країни G7: можливості економічного співробітництва для України – Рукопис.

Кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр», спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2025.

У кваліфікаційній роботі розглядаються сутність, значення та еволюція економічного співробітництва України з країнами G7, аналізується економічний потенціал та зовнішньоекономічна взаємодія України з G7, а також обґрунтовуються перспективи та пріоритетні напрями подальшого економічного співробітництва.

Ключові слова: економічне співробітництво, G7, Україна, зовнішньоекономічна взаємодія, інтеграція.

ANNOTATION

Kuzhym K.K. G7 countries: opportunities for economic cooperation for Ukraine - Manuscript.

Qualification work presented for the degree of higher education “Bachelor”, specialty 292 “International Economic Relations.” - State University “Zhytomyr Polytechnic”, Zhytomyr, 2025.

The qualification work examines the essence, significance and evolution of economic cooperation between Ukraine and the G7 countries, analyzes the economic potential and foreign economic cooperation of Ukraine with the G7, and substantiates the prospects and priority areas for further economic cooperation.

Keywords: economic cooperation, G7, Ukraine, foreign economic cooperation, integration.

